ACORDUL
de Facilitate dintre Republica Moldova şi Uniunea Europeană privind modalităţile specifice de punere în aplicare a sprijinului acordat de Uniunea Europeană în cadrul Mecanismului de Reformă şi Creştere pentru Republica Moldova

Chişinău, 9 mai 2025

TRADUCERE OFICIALĂ

ACORD DE FACILITATE

ÎNTRE

UNIUNEA EUROPEANĂ

Reprezentată de Comisie

ȘI

REPUBLICA MOLDOVA

PRIVIND

Modalitățile specifice de punere în aplicare a sprijinului acordat de Uniunea Europeană în cadrul Mecanismului de Reformă și Creștere pentru Republica Moldova

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR
3

CUPRINSUL

Titlul I: DISPOZIȚII GENERALE 5

Articolul 1 Interpretare și definiții 5

Articolul 2 Obiectul și domeniul de aplicare al Acordului 5

Articolul 3 Principii generale pentru sprijinul acordat de Uniune în cadrul Mecanismului 7

Articolul 4 Măsuri restrictive ale UE 9

Articolul 5 Coordonator al Mecanismului național de Reformă și Creștere 10

Titlul II: NORME DE PUNERE ÎN APLICARE 12

Articolul 6 Condiții prealabile, condiții generale și condiții de debursare pentru sprijinul acordat de Uniune în cadrul Mecanismului 12

Titlul III: IMPOZITE ȘI ELIGIBILITATE 13

Articolul 7 Impozite, taxe și tarife 13

Articolul 8 Norme privind eligibilitatea persoanelor și a entităților, privind originea aprovizionării și a materialelor și privind restricțiile din cadrul Mecanismului 13

Titlul IV: PROTECȚIA INTERESELOR FINANCIARE ALE UNIUNII 15

Articolul 9 Sistemele de control intern și obligațiile de combatere a gestionării defectuoase a fondurilor 15

Articolul 10 Serviciul de coordonare antifraudă 17

Articolul 11 Structura antifraudă a UE și cooperarea Republicii Moldova cu aceasta 18

Articolul 12 Drepturile instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii de a monitoriza punerea în aplicare a Mecanismului, de a investiga și de a obține acces 20

Titlul V: DEBURSAREA FINANȚĂRII, RECUPERAREA ȘI EXECUTAREA 22

Articolul 13 Prefinanțare 22

Articolul 14 Norme privind debursarea fondurilor 23

Articolul 15 Alocarea plăților 26

Articolul 16 Plata sprijinului sub formă de împrumut 26

Articolul 17 Norme privind reținerea și reducerea fondurilor înainte de debursarea fondurilor 26

Articolul 18 Norme privind reducerea, recuperarea și executarea în urma debursării fondurilor 27

Articolul 19 Sprijin nerambursabil pentru proiectele aprobate în cadrul Platformei de investiții pentru vecinătate 28

Articolul 20 Sprijin din partea Republicii Moldova pentru proiectele aprobate în cadrul Platformei de investiții pentru vecinătate 29

Titlul VI: TRANSPARENȚĂ, PROTECȚIA DATELOR ȘI VIZIBILITATEA 29

Articolul 21 Colectarea datelor și transparență 30

Articolul 22 Protecția datelor 31

CANCELARIA DE STAT REPUBLICA MOLDOVA
DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

Articolul 23 Vizibilitate **31**

Articolul 24 Păstrarea documentelor **32**

TITLUL VII MONITORIZAREA, RAPORTAREA ȘI EVALUAREA **32**

Articolul 25 Cerințe generale de raportare pentru Republica Moldova **32**

Articolul 26 Limba **34**

Articolul 27 Informații în contextul evaluărilor ex post ale Mecanismului de Reformă și Creștere de către Comisie **34**

Titlul VIII: DISPOZIȚII FINALE **34**

Articolul 28 Intrarea în vigoare **34**

Articolul 29 Modificări **35**

Articolul 30 Suspendarea Acordului **35**

Articolul 31 Rezilierea Acordului **36**

Articolul 32 Comunicarea și schimbul de informații **36**

Articolul 33 Legislația aplicabilă și jurisdicția **37**

Articolul 34 Modalități de furnizare a informațiilor suplimentare **38**

Articolul 35 Parlamentul European și Consiliul **38**

Articolul 36 Anexe **38**

ANEXA A: MODEL DE CERERE DE DEBURSARE A FONDURILOR **39**

ANEXA B: MODEL DE DECLARAȚIE DE ASIGURARE **43**

ANEXA C: RAPORTAREA PRIVIND IREGULARITĂȚILE **44**

ANEXA D: DEFINIȚII SUPLIMENTARE ÎN SCOPUL PROTEJĂRII INTERESELOR FINANCIARE ALE UE **47**

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR
3

Uniunea Europeană, reprezentată de Comisia Europeană, denumită în continuare „Comisia”,

pe de o parte,

și Republica Moldova,

pe de altă parte,

denumite în mod individual „**Parte**” și în mod colectiv „**Părți**”

ÎNTRUCÂT

(1) Regulamentul (UE) 2025/535 al Parlamentului European și al Consiliului a instituit „Mecanismul de Reformă și Creștere pentru Republica Moldova” (denumit în continuare „Mecanismul”) [1], care oferă asistență Republicii Moldova pentru realizarea reformelor legate de Uniune, în special a reformelor socioeconomice incluzive și durabile, precum și a reformelor privind elementele fundamentale ale procesului de extindere, aliniate la valorile Uniunii, precum și pentru investiții în vederea implementării Agendei de Reformă a Republicii Moldova.

(2) În conformitate cu articolul 9 din Regulamentul (UE) 2025/535, la 16 aprilie 2025, Republica Moldova a transmis Comisiei o Agendă de Reformă pentru perioada 2025–2027, care oferă un cadru general pentru realizarea obiectivelor Mecanismului, stabilind reformele care urmează să fie întreprinse de Republica Moldova, precum și domeniile de investiții.

(3) În temeiul articolului 11 alineatul (1) litera (i) din Regulamentul (UE) 2025/535, Republica Moldova să planifice punerea în aplicare a etapelor calitative și cantitative prevăzute în Agenda de Reformă până la 31 decembrie 2027.

(4) În conformitate cu articolul 12 din Regulamentul (UE) 2025/535, Comisia a evaluat relevanța, exhaustivitatea și caracterul adecvat al Agendei de Reformă.

(5) Agenda de Reformă a fost aprobată prin Decizia de punere în aplicare C 2025/2918 a Comisiei din data de 07.05.2025.

(6) În conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2025/535, pentru a mobiliza sprijinul financiar al Uniunii în vederea atragerii de investiții suplimentare și pentru a asigura controlul Uniunii asupra cheltuielilor, investițiile în infrastructură care sprijină Agenda de Reformă urmează să fie puse în aplicare prin intermediul Platformei de investiții pentru Vecinătate („PIV”).

(7) Având în vedere că Mecanismul intenționează să finanțeze proiecte de investiții cu o perioadă lungă de implementare, este justificat să se prevadă o perioadă de implementare de 240 de luni, proporțională cu durata de viață a acestor proiecte.

---

1 .....

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR
3

(8) În conformitate cu articolul 8 din Regulamentul (UE) 2025/535, Acordul privind Mecanismul ar trebui să constituie un acord-cadru care stabilește dispoziții specifice pentru punerea în aplicare a sprijinului acordat de Uniune în cadrul Mecanismului, transpunând dispozițiile relevante ale Regulamentului (UE) 2025/535 în drepturi și obligații bilaterale pentru Comisie și Republica Moldova. De asemenea, acesta ar trebui să constituie un acord de finanțare în sensul articolului 114 alineatul (2) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509[2] (denumit în continuare „Regulamentul financiar"), în ceea ce privește cuantumul sprijinului nerambursabil acordat în cadrul Mecanismului pentru proiectele aprobate în cadrul PIV.

(9) Este necesar să se asigure respectarea normelor privind cooperarea pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, prevăzute la articolul 129 și la articolul 223 alineatul (4) litera (c) din Regulamentul financiar.

(10) Acordul privind Mecanismul nu aduce atingere obligației de a raporta Parchetului European (EPPO) orice comportament infracțional cu privire la care acesta și-ar putea exercita competența, în temeiul articolului 24 din Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului, precum și fluxurile[3] de notificare între Comisie și Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și între Comisie și EPPO, astfel cum sunt definite în Acordul administrativ dintre Comisia Europeană și OLAF [C(2018)7705 din 21 noiembrie 2018], în Acordul de lucru între OLAF și EPPO din 5 iulie 2021 și în Acordul din 18 iunie 2021 dintre Comisia Europeană și EPPO.

(11) În cadrul măsurilor restrictive ale Uniunii, adoptate în temeiul articolului 29 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și al articolului 215 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), nu poate fi pusă la dispoziție fonduri sau resurse economice, în mod direct sau indirect, persoanelor juridice, entităților sau organismelor desemnate sau în beneficiul acestora. În plus, măsurile restrictive sectoriale interzic, printre altele, anumite tranzacții cu țări terțe care fac obiectul sancțiunilor, interzic finanțarea și asistența financiară în legătură cu bunuri și servicii interzise, interzic contractele publice sau de concesiune care fac obiectul sancțiunilor și sprijinul acordat în cadrul programelor Uniunii în beneficiul persoanelor din anumite țări terțe care fac obiectul sancțiunilor. Prin urmare, Acordul privind Mecanismul ar trebui să prevadă obligația Republicii Moldova de a se asigura că finanțarea acordată în cadrul Mecanismului nu este furnizată cu încălcarea niciuneia dintre măsurile restrictive ale Uniunii.

AU CONVENIT DUPĂ CUM URMEAZĂ:

---

2 Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, JO L 239, 26.9.2024.

3 Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO), JO L 283, 31.10.2017, p. 1.

Titlul I: DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1 Interpretare și definiții

1. Termenii utilizați în prezentul Acord au același înțeles ca cel definit și atribuit acestora în Regulamentul (UE) 2025/535.
2. „**Măsuri restrictive ale Uniunii**" înseamnă măsuri restrictive adoptate de Uniune în temeiul articolului 29 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) sau al articolului 215 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).
3. „**Coordonatorul național al Mecanismului de Reformă și Creștere**" (denumit în continuare „Coordonatorul") este interlocutorul Republicii Moldova cu Comisia pentru implementarea generală a Mecanismului.
4. **Platforma de investiții pentru vecinătate** („PIN") este una dintre platformele regionale de investiții, astfel cum se menționează la articolul 32 din Regulamentul (UE) 2021/947 al Parlamentului European și al Consiliului.
5. „**Organizații financiare partenere**" înseamnă instituții financiare internaționale și bănci naționale de dezvoltare care implementează investiții socioeconomice în Republica Moldova în cadrul PIV.
6. **„Cerere de debursare a fondurilor"** înseamnă cererea Republicii Moldova, sub forma anexei A, de debursare a tranșelor.
7. „**Persoană supusă restricțiilor**" înseamnă orice entitate, persoană fizică sau grup de persoane desemnate de Uniune ca fiind supuse măsurilor restrictive ale Uniunii[4].
8. În plus, în scopul protejării intereselor financiare ale Uniunii, se aplică definițiile prevăzute în Anexa D.
9. Trimiterile la prezentul Acord se interpretează ca trimiteri la acest Acord, astfel cum a fost modificat, completat sau înlocuit.

Articolul 2 Obiectul și domeniul de aplicare al Acordului

1. În conformitate cu articolul 8 din Regulamentul (UE) 2025/535, prezentul Acord stabilește principiile cooperării financiare dintre Comisie și Republica Moldova în temeiul Regulamentului (UE) 2025/535. Acesta stabilește, printre altele, dispoziții detaliate privind:
   - gestionarea, controlul, supravegherea, monitorizarea, evaluarea, raportarea și auditul fondurilor acordate în cadrul Mecanismului; precum și
   - măsurile de prevenire, detectare, corectare și raportare eficientă a iregularităților, a fraudei, a corupției și a altor activități ilegale care aduc atingere intereselor

[4] www.sanctionsmap.eu. Harta sancțiunilor este un instrument informatic pentru identificarea regimurilor de sancțiuni. Sancțiunile decurg din acte juridice publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO). În cazul în care există discrepanțe între actele juridice publicate și actualizările de pe site, prevalează versiunea JO.

financiare ale Uniunii, inclusiv a conflictelor de interese, precum și pentru a permite integrarea și urmărirea penală eficace a acestora de către autoritățile competente ale Uniunii și/sau naționale.

2. Prezentul Acord constituie, de asemenea, un acord de finanțare în sensul articolului 114 alineatul (2) din Regulamentul financiar, în ceea ce privește sprijinul nerambursabil pentru proiectele aprobate în cadrul PIV, menționat la alineatul (3) al prezentului articol.

3. În conformitate cu Decizia de punere în aplicare C 2025/2918 a Comisiei din 07.05.2025, de aprobare a Agendei de Reformă pentru Republica Moldova, și cu Decizia de punere în aplicare C 2025/2950 a Comisiei, de aprobare a finanțării planului de acțiune multianual în favoarea Vecinătății Estice – Sprijin bilateral pentru Republica Moldova, Uniunea pune la dispoziție o contribuție financiară maximă, în valoare totală de până la 1.500 milioane EUR cu titlu de sprijin sub formă de împrumut și de până la 135 milioane EUR cu titlu de sprijin nerambursabil, care urmează să fie debursate în urma evaluării pozitive a îndeplinirii satisfăcătoare de către Republica Moldova a condițiilor de debursare prevăzute în Agenda de Reformă și în conformitate cu dispozițiile prezentului Acord și ale Acordului de împrumut.

4. Sprijinul nerambursabil este acordat de Uniune pentru proiectele aprobate în cadrul Platformei de investiții în Vecinătate, astfel cum se prevede la articolul 19 din prezentul Acord. Această sumă poate fi modificată în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 17 din prezentul Acord.

5. În temeiul articolului 11 litera (i) și al articolului 19 alineatul (1), Republica Moldova va planifica punerea în aplicare a etapelor calitative și cantitative convenite până cel târziu la 31 decembrie 2027 și va transmite, fără întârziere și cel târziu până la 29 februarie 2028, o cerere justificată corespunzător pentru debursarea fondurilor aferente condițiilor de debursare îndeplinite în legătură cu aceste etape.

6. În temeiul articolului 19 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2025/535, orice sumă sub formă de sprijin nerambursabil pentru proiectele aprobate în cadrul PIV, aferentă unor condiții de debursare care nu au fost îndeplinite până la 31 decembrie 2028, nu se datorează Republicii Moldova și va fi dezangajată.

7. Durata perioadei de implementare a prezentului Acord este de 240 de luni de la data intrării sale în vigoare.

8. În temeiul articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2025/535, prezentul Acord este completat de un acord de împrumut.

9. Finanțarea sub formă de sprijin nerambursabil pentru proiectele aprobate în cadrul PIV, precum și sprijinul sub formă de împrumut, se acordă Republicii Moldova numai după intrarea în vigoare a prezentului Acord și a acordului de împrumut aplicabil.

10. Sprijinul nerambursabil pentru proiectele aprobate în cadrul PIV este implementat în regim de gestiune indirectă de către entitățile delegate și este furnizat treptat prin

contribuții, în conformitate cu termenii acordurilor de contribuție încheiate între Comisie și organizațiile financiare partenere care utilizează PIV.

Articolul 3 Principii generale pentru sprijinul acordat de Uniune în cadrul Mecanismului

1. Sprijinul acordat prin intermediul Mecanismului este gestionat de Comisie în conformitate cu principiile și obiectivele-cheie ale reformelor economice prevăzute în Acordul de asociere UE–Republica Moldova [5] și în politica de extindere a Uniunii.

2. Cooperarea în cadrul Mecanismului va fi bazată pe nevoi și va promova principiile eficacității dezvoltării, și anume: asumarea de către Republica Moldova a priorităților sale de dezvoltare, cu accent pe condiționalitate clară și rezultate tangibile, parteneriate incluzive cu partenerii sociali și organizațiile societății civile, precum și transparență și răspundere reciprocă. Această cooperare se va baza pe o alocare și utilizare eficace și eficientă a resurselor.

3. Acordarea asistenței macrofinanciare nu intră în domeniul de aplicare al Mecanismului.

4. Sprijinul acordat prin intermediul Mecanismului este suplimentar și complementar sprijinului oferit în cadrul altor programe și instrumente ale Uniunii. Activitățile eligibile pentru finanțare în temeiul Regulamentului (UE) 2025/535 pot beneficia de sprijin din partea altor programe și instrumente ale Uniunii, cu condiția ca acest sprijin să nu acopere aceleași costuri și să fie asigurate o supraveghere și un control bugetar adecvate. Comisia va asigura complementaritatea și sinergia dintre Mecanism și celelalte programe ale Uniunii, în scopul evitării dublării asistenței și al dublei finanțări.

5. Pentru a promova complementaritatea, coerența și eficiența acțiunilor lor, Comisia și statele membre cooperează și depun eforturi pentru a evita dublarea asistenței și pentru a asigura sinergii între asistența acordată în temeiul Regulamentului (UE) 2025/535 și alte forme de asistență, inclusiv pachete financiare integrate, compuse atât din finanțare pentru export, cât și din finanțare pentru dezvoltare, furnizate de Uniune, de statele membre, de țări terțe, de organizații și entități multilaterale și regionale, precum organizații internaționale, instituții financiare internaționale, agenții și donatori relevanți din afara Uniunii, în conformitate cu principiile stabilite pentru consolidarea coordonării operaționale în domeniul asistenței externe, inclusiv printr-o coordonare sporită cu statele membre la nivel local. Această coordonare la nivel local implică consultări periodice și în timp util, precum și schimburi frecvente de informații pe tot parcursul implementării Mecanismului

6. Activitățile desfășurate în cadrul Mecanismului integrează și promovează democrația, drepturile omului și egalitatea de gen, se aliniază treptat la standardele sociale, climatice și de mediu ale Uniunii, integrează, acolo unde este relevant, măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice, reducerea riscurilor de dezastre, protecția

[5] JO L 260, 30.8.2014, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/492/oj

mediului și conservarea biodiversității, inclusiv, după caz, prin evaluări ale impactului asupra mediului. Aceste activități sprijină progresul către realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale Organizației Națiunilor Unite, promovând acțiuni integrate care pot genera co-beneficii și pot contribui la îndeplinirea mai multor obiective într-un mod coerent. Activitățile trebuie să evite crearea de active irecuperabile și sunt ghidate de principiile „a nu prejudicia în mod semnificativ" și „a nu lăsa pe nimeni în urmă", precum și de abordarea integratoare a durabilității care fundamentează Pactul verde european. Cel puțin 37 % din sprijinul financiar nerambursabil, inclusiv provizionarea, acordat proiectelor de investiții aprobate în cadrul Platformei de investiții în Vecinătate, este destinat obiectivelor climatice.

7. Republica Moldova și Comisia se asigură că egalitatea de gen, integrarea dimensiunii de gen și perspectiva de gen sunt luate în considerare și promovate pe tot parcursul pregătirii Agendei de Reformă și al implementării Mecanismului. Republica Moldova și Comisia iau măsurile corespunzătoare pentru a preveni orice formă de discriminare bazată pe sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală.

8. Mecanismul nu sprijină activități sau măsuri care sunt incompatibile cu Planul național privind energia și clima al Republicii Moldova, cu Contribuția determinată la nivel național (NDC) în temeiul Acordului de la Paris sau cu obiectivul său de atingere a neutralității climatice până în anul 2050, și nici activități sau măsuri care promovează investițiile în combustibili fosili ori care generează efecte negative semnificative asupra mediului, climei sau biodiversității, cu excepția cazului în care aceste activități sau măsuri sunt strict necesare pentru realizarea obiectivelor Mecanismului, în special a articolului 3 alineatul (2) litera (c), ținând seama de eventualele dispoziții tranzitorii și vizând, în același timp, o strategie energetică pe termen mediu și lung care să asigure securitatea energetică. Dispozițiile tranzitorii respective sunt însoțite, după caz, de măsuri adecvate pentru evitarea, prevenirea, reducerea și, dacă este posibil, compensarea acestor efecte negative.

9. În conformitate cu principiul parteneriatului incluziv, Comisia depune eforturi pentru a asigura, după caz, exercitarea controlului democratic prin consultarea, de către Guvernul Republicii Moldova, a Parlamentului Republicii Moldova, a autorităților locale – în conformitate cu cadrul juridic național – precum și a părților interesate relevante, inclusiv a partenerilor sociali, a organizațiilor societății civile, a grupurilor vulnerabile, a refugiaților, a tuturor minorităților și comunităților, după caz, astfel încât să li se permită să participe la conceperea și implementarea activităților eligibile pentru finanțare în cadrul Mecanismului, precum și la procesele conexe de monitorizare, control și evaluare, după caz. Această consultare urmărește să reflecte pluralismul societății din Republica Moldova. În plus, Comisia se asigură că societatea civilă din Republica Moldova, inclusiv organizațiile neguvernamentale, are posibilitatea de a raporta direct Comisiei orice iregularități referitoare la finanțare sau la beneficiarii finali, prin intermediul unor canale permanente adecvate.

10. Comisia, în strânsă cooperare cu statele membre și cu Republica Moldova, asigură punerea în aplicare a angajamentelor Uniunii privind sporirea transparenței și a responsabilității în furnizarea sprijinului, inclusiv prin promovarea implementării și consolidării sistemelor de control intern și a politicilor antifraudă. Comisia pune la dispoziția publicului informații privind volumul și alocarea sprijinului prin intermediul tabloului de bord al Mecanismului, menționat la articolul 24 din Regulamentul (UE) 2025/535. Republica Moldova publică date actualizate privind destinatarii finali care beneficiază de fonduri ale Uniunii pentru implementarea reformelor și a investițiilor în cadrul Mecanismului, astfel cum este prevăzut la articolul 21 din prezentul Acord.

Articolul 4 Măsuri restrictive ale UE

1. Republica Moldova se asigură că niciun fond și nicio resursă economică nu sunt puse, direct sau indirect, la dispoziția unei persoane supuse restricțiilor sau în beneficiul acesteia.

2. Republica Moldova se asigură că nicio tranzacție care face obiectul unui rezultat pozitiv verificat în raport cu lista de sancțiuni a Uniunii nu beneficiază, direct sau indirect, de finanțare din partea Uniunii, în special:

   – prin efectuarea de verificări prealabile în raport cu lista de sancțiuni a Uniunii, înainte de încheierea acordurilor relevante și înainte de efectuarea plăților aferente acestora, pentru fiecare contractant, beneficiar de grant și destinatar final cu care Republica Moldova sau organizațiile financiare partenere, în numele Republicii Moldova, au sau urmează să aibă o relație contractuală directă, astfel încât să se stabilească dacă respectivul destinatar este o persoană supusă restricțiilor;

   – prin examinare sau prin alte mijloace adecvate (care pot include verificări *ex post*), aplicând o abordare bazată pe riscuri, astfel încât nicio persoană fizică sau juridică, entitate sau organism care ar primi indirect fonduri din partea Uniunii să nu fie o persoană supusă restricțiilor.

3. În plus, Republica Moldova se asigură că finanțarea acordată în cadrul Mecanismului nu este furnizată cu încălcarea niciunei alte măsuri restrictive adoptate de Uniune.

4. În cazul în care Republica Moldova constată că oricare dintre beneficiarii (direcți sau indirecți) ai finanțării din partea Uniunii este sau a devenit o persoană supusă restricțiilor menționată la alineatul (1), sau că finanțarea încalcă măsurile restrictive menționate la alineatul (3), aceasta informează de îndată Comisia.

5. Fără a aduce atingere obligației prevăzute la alineatul (3), în cazul în care Comisia constată că utilizarea asistenței financiare din partea Uniunii în cadrul Mecanismului conduce sau a condus la o încălcare a măsurilor restrictive ale Uniunii, aceasta informează Republica Moldova, iar sumele corespunzătoare devin inadmisibile în cadrul Mecanismului. În acest scop poate fi desfășurată o procedură contradictorie, în cazul în care încălcarea nu a fost remediată de către Republica Moldova. Aceasta nu aduce atingere drepturilor Comisiei de a suspenda sau rezilia, din alte motive, acțiunea

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

afectată de o astfel de încălcare, de a recupera orice fonduri ale Uniunii acordate de Comisie sau de a suspenda ori rezilia prezentul Acord.

6. Prezenta clauză nu aduce atingere excepțiilor sau derogărilor prevăzute în măsurile restrictive ale Uniunii.

7. Republica Moldova impune obligațiile prevăzute la alineatele (1) și (3) ale prezentului articol tuturor beneficiarilor fondurilor plătite pentru măsurile de implementare a reformelor și a proiectelor de investiții incluse în Agenda de Reformă, precum și tuturor celorlalte persoane fizice sau entități juridice implicate în implementarea acestora, inclusiv organizațiilor financiare partenere. Aceste obligații autorizează în mod expres – în limitele competențelor respective – Comisia, OLAF, Curtea de Conturi Europeană și Parchetul European (EPPO) să își exercite drepturile prevăzute la articolul 12 din prezentul Acord. Republica Moldova se asigură de aplicarea măsurilor corective, inclusiv a recuperărilor, în conformitate cu obligațiile care îi revin în temeiul articolului 9 din prezentul Acord.

Articolul 5 Coordonator al Mecanismului național de Reformă și Creștere

1. Republica Moldova desemnează un Coordonator care acționează în calitate de interlocutor al Comisiei pentru implementarea generală a Mecanismului.

2. Coordonatorul este un reprezentant de rang înalt al Guvernului sau al administrației centrale a Republicii Moldova, cu autoritate corespunzătoare pentru a acționa în numele Guvernului și pentru a coordona activitatea tuturor ministerelor și instituțiilor relevante implicate în implementarea Mecanismului.

3. Coordonatorul are următoarele responsabilități:

   - Asigură coordonarea generală, implementarea în timp util, raportarea și monitorizarea asistenței acordate Republicii Moldova, inclusiv coordonarea internă în cadrul administrației și, după caz, cu alți donatori, în conformitate cu obiectivele stabilite în Regulamentul (UE) 2025/535;
   - Coordonează un dialog politic periodic la nivel înalt cu Comisia;
   - Asigură o legătură strânsă între utilizarea fondurilor din cadrul Mecanismului și procesul general de aderare.
   - Asigură că asistența primită în cadrul Mecanismului este complementară asistenței acordate de Uniunea Europeană și oricărei alte forme de asistență externă primită de Republica Moldova; este responsabil(ă) de pregătirea și depunerea cererilor de debursarea a fondurilor în cadrul Mecanismului, de asigurarea veridicității acestora, precum și de semnarea declarației de asigurare.
   - Semnează sau cosemnează cererile de debursare în temeiul acordului de împrumut.
   - Deține: (i) capacitate administrativă adecvată în ceea ce privește resursele umane (numărul și profilurile personalului), experiența și expertiza instituțională; și(ii)

mandatul și autoritatea necesare pentru a exercita toate sarcinile relevante, inclusiv responsabilitățile de raportare și monitorizare.

- Este responsabil de coordonarea cu autoritatea relevantă în vederea furnizării de asigurări privind îndeplinirea satisfăcătoare a etapelor calitative și cantitative relevante, identificate pentru implementarea Agendei de Reformă, precum și privind faptul că fondurile au fost gestionate în conformitate cu toate normele aplicabile, în special cele referitoare la evitarea conflictelor de interese, prevenirea fraudei, corupției și dublei finanțări.
- Coordonează și orientează contribuția Republicii Moldova la activitatea Comitetului de Monitorizare menționat la articolul 25 din prezentul Acord.
- Semnează și se asigură că Comisia primește, fără întârziere, scrisorile de angajament semnate și dovada aferentă a transferului cofinanțării din partea Republicii Moldova, astfel cum este prevăzut la articolul 20 din prezentul Acord.
- Coordonează interlocutorii cu Comisia, cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), cu Parchetul European (EPPO) – fiecare acționând în limitele competențelor sale – și cu autoritățile Republicii Moldova, pentru implementarea generală a Mecanismului. Coordonatorul se asigură că Comisia, OLAF, Curtea de Conturi Europeană și EPPO își pot exercita în mod liber drepturile și au acces deplin pentru exercitarea competențelor lor. În cazul OLAF, aceste drepturi includ, printre altele, dreptul de a desfășura investigații, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, în limitele mandatului său, iar în cazul EPPO, drepturile prevăzute în acordurile aplicabile privind asistența juridică reciprocă în materie penală.
- Coordonează eforturile pentru a se asigura că fondurile din cadrul Mecanismului sunt utilizate în scopul preconizat, în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare, transparenței, egalității de tratament, nediscriminării și proporționalității.
- Coordonează entitățile din Republica Moldova care trebuie să se asigure că fondurile din cadrul Mecanismului sunt gestionate în mod corespunzător, în special în conformitate cu normele Republicii Moldova, completate de standardele de audit ale Uniunii Europene și ale OCDE, precum și cu normele privind prevenirea, detectarea și corectarea fraudei, corupției, altor activități ilegale, conflictelor de interese și iregularități care afectează interesele financiare ale Uniunii.
- Asigură colectarea, accesul la și transferul în format electronic al datelor privind persoanele fizice și entitățile juridice care beneficiază de finanțare pentru implementarea măsurilor din cadrul Mecanismului, în conformitate cu articolul 20 și articolul 21 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul (UE) 2025/535.
- Este responsabil pentru monitorizarea instituirii și funcționării efective a sistemelor de control intern menționate la articolul 9 din prezentul Acord.
- Este responsabil pentru menținerea unor proceduri adecvate pentru întocmirea declarației de asigurare și a rezumatului auditurilor și controalelor efectuate la nivel național. Aceasta include:

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

- o procedură eficace pentru întocmirea declarației de asigurare, în conformitate cu modelul din Anexa B, care să documenteze rezumatul auditurilor și controalelor și să asigure păstrarea informațiilor justificative necesare pentru pista de audit; și
- proceduri eficace pentru a se asigura că toate cazurile de iregularități, fraudă, corupție și conflicte de interese care afectează interesele financiare ale Uniunii sunt raportate corespunzător și remediate prin măsuri de recuperare.

– Menține un sistem eficace de stocare a tuturor informațiilor și documentelor necesare pentru asigurarea pistei de audit aferente implementării etapelor calitative și cantitative.
– Asigură măsuri adecvate, inclusiv proceduri de verificare a faptului că etapele calitative și cantitative relevante, identificate pentru implementarea Agendei de Reformă, au fost îndeplinite și că principiile bunei gestiuni financiare au fost respectate. Aceasta include:

- și mijloace adecvate prin care autoritățile responsabile cu implementarea Agendei de Reformă pot verifica dacă etapele calitative și cantitative relevante au fost îndeplinite (de exemplu, verificări documentare, controale la fața locului); și
- mijloace adecvate prin care aceste autorități pot verifica eventualele iregularități, fraude, acte de corupție sau alte activități ilegale, inclusiv conflicte de interese și dubla finanțare, care afectează interesele financiare ale Uniunii (de exemplu, verificări documentare, controale la fața locului).

TITLUL II: NORME DE PUNERE ÎN APLICARE

Articolul 6 Condiții prealabile, condiții generale și condiții de debursare pentru sprijinul acordat de Uniune în cadrul Mecanismului

1. Finanțarea în cadrul acestui Mecanism este condiționată de îndeplinirea de către Republica Moldova a condițiilor prealabile, a condițiilor generale și a condițiilor de debursare, care trebuie îndeplinite pentru orice debursare de fonduri, cu excepția prefinanțării, căreia i se aplică numai condițiile prealabile și condițiile generale.

2. Condițiile prealabile pentru sprijinul acordat în cadrul Mecanismului sunt cele prevăzute la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2025/535.

3. În temeiul articolului 10 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2025/535, condițiile generale pentru acordarea de sprijin în cadrul Mecanismului sunt stabilitatea macrofinanciară, buna gestiune a finanțelor publice, transparența și supravegherea bugetului. Fondurile din cadrul Mecanismului nu sprijină activități sau măsuri care subminează suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova.

4. Condițiile de debursare pentru sprijinul acordat în cadrul Mecanismului sunt stabilite în Agenda de Reformă, astfel cum este definită la articolul 2 alineatul (6) din

DIRECȚIA ... DOCUMENTELOR

Regulamentul (UE) 2025/535. În cazul în care Agenda de Reformă, inclusiv condițiile de debursare relevante în temeiul acesteia, nu mai poate fi realizată de Republica Moldova, parțial sau total, din cauza unor circumstanțe obiective, Republica Moldova poate propune o Agendă de Reformă modificată. În acest caz, Republica Moldova poate adresa Comisiei o cerere motivată de modificare a deciziei sale de punere în aplicare privind aprobarea Agendei de Reformă menționate la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2025/535.

5. În cazul în care o cerere de debursare a fondurilor sau o cerere de debursare include o etapă[6] legată de negocierea capitolului 32 menționată la articolul 22 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2025/353, Comisia nu adoptă o decizie de autorizare a debursării fondurilor decât dacă evaluează această etapă în mod pozitiv.[7]

TITLUL III: IMPOZITE ȘI ELIGIBILITATE

Articolul 7 Impozite, drepturi și taxe

1. Finanțarea din partea Uniunii nu generează și nu activează colectarea de impozite, taxe sau impuneri specifice. Articolul 3 din Acordul-cadru dintre Republica Moldova și Comisie[8] se aplică acestui Mecanism.

2. Prezentul articol nu aduce atingere privilegiilor și imunităților entităților care execută fondurile Mecanismului în cadrul gestiunii indirecte și niciunui acord pe care aceste entități l-au încheiat sau l-ar putea încheia cu Republica Moldova în ceea ce privește impozitele, taxele și impunerile.

Articolul 8 Norme privind eligibilitatea persoanelor și a entităților, privind originea aprovizionării și a materialelor, și privind restricțiile din cadrul Mecanismului

1. În temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) 2025/535, participarea la procedurile de achiziții publice și de atribuire a granturilor pentru activitățile finanțate în cadrul Mecanismului este deschisă organizațiilor internaționale și regionale și tuturor persoanelor fizice care sunt resortisanți sau persoane juridice efectiv stabilite în:

   a. statele membre ale Uniunii Europene, Republica Moldova, țările candidate și părțile contractante la Acordul privind Spațiul Economic European;

---

[6] Măsuri legate de reformele *„Consolidarea sistemului de audit extern și a controlului public intern și financiar"* și *„Măsuri antifraudă și protecția intereselor financiare ale UE"*, astfel cum sunt prezentate în Agenda de Reformă

[8] Prezentul Acord-cadru stabilește dispozițiile detaliate privind normele aplicabile desfășurării acțiunilor finanțate integral sau parțial de către comunitate, în special în ceea ce privește schimbul valutar, taxele fiscale și vamale. Acesta a fost semnat la 11 mai 2006.

b. țările care oferă Republicii Moldova un nivel de sprijin comparabil cu cel oferit de Uniune, ținând seama de dimensiunea economiei lor, și pentru care accesul reciproc la asistență externă în Republica Moldova este stabilit de Comisie.

2. Accesul reciproc menționat la alineatul (1) litera (b) poate fi acordat pentru o perioadă limitată de cel puțin un an în cazul în care o țară acordă eligibilitate în condiții egale entităților din Uniune și din țările eligibile în cadrul Mecanismului. Comisia decide cu privire la accesul reciproc după consultarea Republicii Moldova.

3. Toate bunurile și materialele finanțate și achiziționate de Republica Moldova în cadrul prezentului Mecanism provin din oricare dintre țările menționate la alineatul (1) literele (a) și (b), cu excepția cazului în care respectivele bunuri și materiale nu pot fi obținute în condiții rezonabile în niciuna dintre țările respective. În plus, se aplică normele privind restricțiile prevăzute la alineatul (6).

4. Normele de eligibilitate prevăzute la prezentul articol nu se aplică și nu creează restricții privind cetățenia pentru persoanele fizice angajate sau contractate în alt mod legal de un contractant eligibil sau, după caz, de un subcontractant eligibil, cu excepția cazului în care restricțiile privind cetățenia se bazează pe normele prevăzute la alineatul (6).

5. Pentru activitățile cofinanțate în comun de o entitate sau puse în aplicare în cadrul gestiunii directe sau al gestiunii indirecte cu entitățile menționate la articolul 62 alineatul (1) primul paragraf litera (c) din Regulamentul financiar, normele aplicabile entităților respective se aplică, de asemenea, în plus față de normele stabilite în temeiul prezentului articol, inclusiv, după caz, restricțiile prevăzute la alineatul (6) de la prezentul articol și reflectate în mod corespunzător în acordurile de finanțare și în documentele contractuale semnate cu entitățile respective.

6. Normele de eligibilitate și normele privind originea bunurilor și a materialelor de la alineatele (1) și (3) și normele privind cetățenia persoanelor fizice prevăzute la alineatul (4) pot fi restricționate în ceea ce privește cetățenia, localizarea geografică sau natura entităților juridice care participă la procedurile de atribuire, precum și în ceea ce privește originea geografică a bunurilor și a materialelor, în cazul în care:

a. astfel de restricții sunt necesare având în vedere natura sau obiectivele specifice ale activității sau ale procedurii specifice de atribuire sau în cazul în care restricțiile respective sunt necesare pentru punerea în aplicare efectivă a activității;

b. activitatea sau procedurile specifice de atribuire afectează securitatea sau ordinea publică, în special în ceea ce privește activele și interesele strategice ale Uniunii, ale statelor membre sau ale Republicii Moldova, inclusiv securitatea, reziliența și protecția integrității infrastructurii digitale, inclusiv a infrastructurii de rețea 5G, a sistemelor informatice și de comunicații, precum și a lanțurilor de aprovizionare aferente.

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

7. Solicitanții de oferte și candidații din țări neeligibile pot fi acceptați ca eligibili în cazuri de urgență sau în cazul în care serviciile nu sunt disponibile pe piețele țărilor sau teritoriilor în cauză sau în alte cazuri justificate în mod corespunzător în care aplicarea normelor de eligibilitate ar face imposibilă sau extrem de dificilă realizarea unei activități.

Titlul IV: PROTECȚIA INTERESELOR FINANCIARE ALE UNIUNII

Articolul 9 Sistemele de control intern și obligațiile de combatere a gestionării defectuoase a fondurilor

1. În conformitate cu articolul 21 din Regulamentul (UE) 2025/535, Republica Moldova se asigură că există un sistem de control intern eficace și eficient, care aplică principiile de control intern recunoscute la nivel internațional[9] și asigură recuperarea promptă a sumelor plătite în mod necuvenit sau utilizate incorect. Republica Moldova se poate baza pe sistemele sale naționale obișnuite de gestiune bugetară pentru punerea în aplicare a Mecanismului.

2. În mod prioritar, în primii ani de punere în aplicare a instrumentului, autoritățile Republicii Moldova iau toate măsurile adecvate pentru a proteja interesele financiare ale Uniunii și pentru a îmbunătăți în continuare eficiența și eficacitatea sistemelor de control intern în vederea alinierii la *acquis-ul* Uniunii (în conformitate cu criteriile privind reforma administrației publice, gestionarea finanțelor publice și negocierile de aderare de la capitolul 8: politica în domeniul concurenței, capitolul 23: sistemul judiciar și drepturile fundamentale, capitolul 24: justiție, libertate și securitate și capitolul 32: controlul financiar). Aceasta include Mecanisme adecvate de protecție a avertizorilor, precum și Mecanisme și măsuri adecvate pentru a preveni, a detecta și a corecta în mod eficace iregularitățile, frauda, corupția și alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, inclusiv conflictele de interese, precum și pentru a consolida lupta împotriva spălării banilor, a criminalității organizate, a utilizării abuzive a fondurilor publice, a finanțării terorismului, a evitării obligațiilor fiscale, a fraudei fiscale sau a evaziunii fiscale și a altor activități ilegale care afectează fondurile furnizate în cadrul Mecanismului, pentru a se asigura că nu există o dublă finanțare din partea Mecanismului și a altor programe ale Uniunii și că sumele plătite în mod necuvenit sau utilizate incorect pot fi recuperate.

3. Republica Moldova asigură accesul Comisiei sau al reprezentanților acesteia la toate instituțiile și documentele necesare pentru efectuarea oricărui audit, a oricărei verificări și a oricărui control la fața locului.

4. În cadrul acestei responsabilități, Republica Moldova:

[9] Se face trimitere la principiul de control intern al COSO – Cadrul integrat, astfel cum a fost aplicat de Comisie: C(2017) 2373 final.

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

a. Să realizeze progrese decisive în direcția instituirii unui cadru juridic solid pentru combaterea fraudei și a corupției, inclusiv a cazurilor de corupție la nivel înalt.

b. Să îmbunătățească în continuare eficiența și eficacitatea sistemelor de control, aplicând în același timp principiile de control intern recunoscute la nivel internațional.

c. Instituirea unor Mecanisme adecvate de protecție a avertizorilor în conformitate cu regimul de protecție prevăzut în Directiva (UE) 2019/1937,[10] după caz, sau cu un regim de protecție echivalent în temeiul legislației Republicii Moldova.

d. Menținerea Mecanismelor adecvate și luarea măsurilor adecvate pentru a preveni, a detecta și a corecta în mod eficace iregularitățile, frauda, corupția sau orice alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, inclusiv conflictele de interese, precum și pentru a consolida lupta împotriva spălării banilor, a criminalității organizate, a utilizării abuzive a fondurilor publice, a finanțării terorismului, a evitării obligațiilor fiscale, a fraudei fiscale sau a evaziunii fiscale și a altor activități ilegale care afectează fondurile furnizate în cadrul Mecanismului.

e. Să ia măsurile corespunzătoare pentru a permite autorităților competente din Republica Moldova să investigheze și să urmărească penal infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii.

f. Detectarea și evitarea dublei finanțări.

g. Să verifice periodic dacă finanțarea acordată a fost utilizată în mod corespunzător și în conformitate cu toate normele aplicabile, în special în ceea ce privește îndeplinirea satisfăcătoare a etapelor calitative și cantitative relevante identificate pentru punerea în aplicare a Agendei de Reformă și prevenirea, depistarea și corectarea fraudei, a corupției sau a oricărei alte activități ilegale, precum și a conflictelor de interese și a iregularităților care afectează interesele financiare ale Uniunii.

h. Asigurarea recuperării prompte a sumelor plătite în mod necuvenit sau utilizate incorect.

i. Să se asigure că Comisia, OLAF, CCE și EPPO, reprezentate de propriii lor agenți sau de experții mandatați, li se acordă acces la datele menționate la articolul 21, în conformitate cu principiile Uniunii în materie de protecție a datelor și cu normele aplicabile în materie de protecție a datelor.

j. Să furnizeze documente justificative adecvate care să ateste, în special, că punerea în aplicare a Agendei de Reformă respectă obligațiile prevăzute în prezentul Acord și că etapele calitative și cantitative ale Agendei de Reformă, astfel cum au fost aprobate prin decizia de punere în aplicare a Comisiei, au fost

[10] Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii, JO L 305, 26.11.2019, p. 17.

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

puse în aplicare, dacă se solicită acest lucru în contextul controalelor sau al auditurilor descrise la articolul 12 din prezentul Acord. Aceste documente ar trebui păstrate până la sfârșitul anului 2033 în scopuri de audit.

În conformitate cu articolul 133 din Regulamentul financiar, Republica Moldova păstrează evidențele și documentele referitoare la audituri, căi de atac, litigii și urmărirea creanțelor legate de angajamentele sale juridice sau referitoare la investigațiile OLAF și păstrează aceste evidențe și documente până la încheierea acestor audituri, căi de atac, litigii și urmăriri ale creanțelor sau investigații. În ceea ce privește evidențele și documentele referitoare la investigațiile OLAF, obligația de păstrare se aplică odată ce investigațiile respective au fost notificate destinatarului.

În conformitate cu articolul 133 din Regulamentul financiar, Republica Moldova păstrează evidențe și documente fie sub formă de originale, fie sub formă de copii conforme ale originalelor, fie pe suporturi de date general acceptate, inclusiv versiuni electronice ale documentelor originale sau documente existente numai în versiune electronică. În cazul în care există versiuni electronice, nu sunt necesare originale în cazul în care aceste documente îndeplinesc cerințele legale aplicabile pentru a fi considerate echivalente cu originalele și pentru a fi utilizate în scopuri de audit.

5. Orice modificare a sistemelor de control intern ale Republicii Moldova, astfel cum este descris în Agenda de Reformă, se comunică fără întârziere Comisiei.

6. Comisia este suficient de sigură că au fost îndeplinite în mod satisfăcător condițiile de debursare prevăzute în Agenda de Reformă, astfel cum se indică în cererea corespunzătoare de debursare a fondurilor. Comisia poate solicita informații suplimentare și poate efectua audituri (verificări) sau controale la fața locului, care pot fi efectuate în funcție de riscuri.

7. Republica Moldova consolidează lupta împotriva fraudei, a corupției și a altor activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii pe tot parcursul punerii în aplicare a Mecanismului. Punerea în aplicare în timp util a reformelor relevante în cadrul Agenda de Reformă este esențială pentru atingerea acestui obiectiv. În plus, Republica Moldova se asigură că autoritățile sale se angajează să îmbunătățească în continuare procedurile interne de prevenire și/sau investigare a cazurilor de fraudă, corupție, spălare de bani, finanțare a terorismului, evitare a obligațiilor fiscale, fraudă fiscală sau evaziune fiscală și a altor activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii.

8. La cerere, Republica Moldova va pune la dispoziția Comisiei toate informațiile solicitate, pentru a monitoriza respectarea de către Republica Moldova a obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului articol.

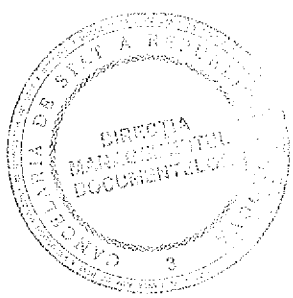

Articolul 10 Serviciul de coordonare antifraudă

1. Republica Moldova utilizează serviciul independent de coordonare antifraudă pentru a facilita cooperarea eficace și schimbul de informații, inclusiv a informațiilor de natură operațională, cu OLAF. Acest serviciu trebuie, în special:

   a. să sprijine cooperarea dintre autoritățile administrative și de urmărire penală ale Republicii Moldova și OLAF;
   b. să conducă crearea/punerea în aplicare a unui cadru strategic național pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, precedat de o evaluare a riscurilor;
   c. contribuie la identificarea posibilelor deficiențe ale sistemelor Republicii Moldova de gestionare a fondurilor Uniunii, inclusiv a asistenței financiare acordate în cadrul acestui Mecanism;
   d. oferă consiliere cu privire la aspecte antifraudă, precum și formare a personalului, inclusiv cu privire la prevenirea și detectarea fraudei;
   e. face schimb de informații cu OLAF privind iregularitățile, frauda, corupția și orice alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, inclusiv conflictele de interese.
   f. asigură îndeplinirea tuturor obligațiilor prevăzute în Regulamentul (CE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, în Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2988/1995 al Consiliului și în Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2185/1996 al Consiliului.

2. Serviciul de coordonare antifraudă al Republicii Moldova responsabil de prevenirea și detectarea eficace a iregularităților, a fraudei, a corupției și a altor activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, inclusiv a conflictelor de interese, elaborează și aprobă o metodologie, în conformitate cu articolul 9 din prezentul Acord, cu privire la modul în care cazurile suspectate vor fi tratate la nivel intern, la modul în care Republica Moldova le va raporta Comisiei, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa B, și la modul în care va lua măsuri pentru remedierea acestora.

3. Coordonatorul trebuie să asigure coordonarea cu serviciul de coordonare antifraudă, respectând în același timp independența acestuia.

Articolul 11 Structura antifraudă a UE și cooperarea Republicii Moldova cu aceasta

1. Autoritățile competente din Republica Moldova cooperează îndeaproape cu Comisia, OLAF, Curtea de Conturi Europeană și EPPO – în limitele competențelor respective ale fiecărui organism – în ceea ce privește prevenirea, detectarea și corectarea iregularităților, a fraudei, a corupției și a oricăror alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, inclusiv a conflictelor de interese, precum și investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor care afectează fondurile furnizate în cadrul Mecanismului. După caz, Republica Moldova utilizează Mecanismele de sprijin furnizate de Eurojust.

2. Orice persoană sau entitate, inclusiv autoritățile naționale, care execută fonduri ale Uniunii în cadrul Mecanismului are obligația de a notifica, fără întârziere, Comisiei și OLAF orice informație referitoare la posibile cazuri de iregularități, fraudă, corupție și alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, inclusiv conflictele de interese, precum și EPPO cu privire la orice comportament infracțional care afectează fondurile din cadrul Mecanismului și care ar putea intra în sfera sa de competență. În acest scop, se utilizează, de preferință, un punct de intrare unic pus la dispoziție de Comisie. Orice persoană care notifică astfel de informații Comisiei, OLAF sau EPPO trebuie să fie protejată împotriva oricărei forme de represalii, în conformitate cu regimul de protecție prevăzut în Directiva (UE) 2019/1937, după caz, sau cu un regim de protecție echivalent în temeiul legislației Republicii Moldova. Serviciul național de coordonare antifraudă va raporta Comisiei și OLAF cu privire la punerea în aplicare a acestei obligații în cazurile în care a notificat el însuși informații relevante în temeiul prezentului alineat sau în cazul în care a coordonat, a sprijinit sau a asistat alte persoane sau entități în cadrul unei astfel de notificări.

3. În conformitate cu cerințele prevăzute în anexa C, autoritățile naționale ale Republicii Moldova raportează fără întârziere Comisiei iregularitățile, frauda, corupția și alte activități ilegale care au făcut obiectul unei constatări administrative sau judiciare primare, indiferent dacă OLAF sau EPPO au fost notificate în temeiul alineatului (2) de la prezentul articol. De asemenea, acestea informează Comisia cu privire la evoluția procedurilor administrative și judiciare. În acest scop, autoritățile Republicii Moldova utilizează Sistemul de Management al Iregularităților (IMS) instituit de Comisie.

4. Republica Moldova asigură investigarea și tratarea eficace a cazurilor suspectate de iregularități, fraudă, corupție și a oricăror alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, inclusiv a conflictelor de interese, și utilizează, după caz, sprijinul Eurojust.

5. Republica Moldova, inclusiv factorii de decizie și personalul responsabil cu punerea în aplicare a acțiunilor din cadrul Mecanismului, instituie proceduri și ia toate măsurile de precauție necesare pentru a preveni și a elimina orice conflict de interese, în special prin asigurarea faptului că factorii de decizie și personalul în cauză se abțin de la abordarea subiectului în cauză.

6. Pe lângă controalele prevăzute la articolul 12 din prezentul Acord, Comisia își poate exercita drepturile prevăzute la articolul 129 alineatul (1) din Regulamentul financiar și poate efectua verificări, analize, verificări și audituri pentru punerea în aplicare a Agendei de Reformă în ceea ce privește:

   a) măsurile în vigoare și punerea lor efectivă în aplicare pentru a preveni, a detecta, a investiga și a corecta, și a raporta frauda, corupția și orice altă activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii, conflictele de interese și iregularitățile, inclusiv investigarea și urmărirea penală eficace a infracțiunilor care afectează fondurile furnizate în cadrul Mecanismului.

b) informațiile și justificarea privind îndeplinirea satisfăcătoare a etapelor calitative și cantitative dintr-o cerere de debursare a fondurilor.

Astfel de verificări, analize, revizuiri și audituri pot fi efectuate pe parcursul punerii în aplicare a Agenda de Reformă și, cu excepția investigațiilor OLAF și a investigațiilor și urmăririlor penale ale EPPO, timp de cinci ani de la data debursării finale a fondurilor și pot acoperi sistemul de informații utilizat de Republica Moldova pentru a colecta și a furniza date care sunt utilizate pentru a justifica finalizarea etapelor calitative și cantitative identificate în legătură cu punerea în aplicare a Agendei de Reformă. Aceste proceduri sunt notificate în mod oficial Republicii Moldova. Dacă este necesar, Comisia poate fi asistată de experți independenți sau de firme de audit externe.

7. Nerespectarea obligațiilor prevăzute la prezentul articol și la articolul 12, inclusiv neraportarea iregularităților sau lipsa cooperării în materie antifraudă cu Comisia, OLAF, CCE și EPPO, constituie un caz de încălcare gravă a obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului Acord și, prin urmare, poate conduce la o reducere a contribuției financiare sau la recuperarea integrală sau parțială a plăților efectuate de acesta, astfel cum se prevede la articolul 18 alineatul (1) din prezentul Acord.

Articolul 12 Drepturile instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii de a monitoriza punerea în aplicare a Mecanismului, de a investiga și de a obține acces

1. Agenții Comisiei, ai OLAF, ai Curții de Conturi Europene și ai EPPO au dreptul, în limitele mandatelor lor respective, să efectueze orice acte de investigare sau de audit, inclusiv verificări sau audituri tehnice, financiare și de sistem, pe care le consideră necesare pentru a urmări punerea în aplicare a Agendei de Reformă. Aceasta include vizite la amplasamentele și sediile în care activitățile finanțate de Mecanism sunt, vor fi sau au fost puse în aplicare sau gestionate.

2. În aceleași condiții menționate la alineatul (1) din prezentul articol și la articolul 9 alineatul (4) din prezentul Acord, Republica Moldova se asigură că agenții sau reprezentanții Comisiei, OLAF, CCE și EPPO pot, fiecare acționând în limitele competențelor lor respective, să inspecteze și să colecteze toate documentele, datele digitale, activele și conturile relevante referitoare la elementele finanțate în temeiul prezentului Acord și să îi asiste în îndeplinirea sarcinilor lor legate de Mecanism.

3. În cazul în care dispozitivele aflate în proprietate privată, care nu sunt deținute de autoritatea inspectată, sunt utilizate în scopuri profesionale, aceste dispozitive pot face obiectul unei inspecții efectuate de OLAF. OLAF supune aceste dispozitive inspecției numai în aceleași condiții și în aceeași măsură în care autorităților naționale de control li se permite să investigheze dispozitivele aflate în proprietate privată și în cazul în care OLAF are motive întemeiate să suspecteze că conținutul lor poate fi relevant pentru investigație.

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

4. Pentru a asigura protecția eficace a intereselor financiare ale Uniunii, Comisia, OLAF și EPPO sunt în măsură să efectueze toate actele de investigare relevante în limitele competențelor lor respective și, în special, în cazul OLAF, verificări și inspecții la fața locului. Aceste verificări și inspecții sunt pregătite și efectuate în strânsă colaborare cu Republica Moldova, care este notificată în timp util cu privire la obiectul, scopul și temeiul juridic al verificărilor și inspecțiilor, astfel încât să poată oferi toată asistența necesară. Republica Moldova identifică un serviciu cu competențe de asigurare a respectării legii, care va sprijini OLAF în desfășurarea investigațiilor în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 și cu Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2185/1996, la cererea OLAF, și va coopera cu EPPO în exercitarea competențelor sale.

5. În cazul în care persoana sau entitatea inspectată se opune unui control, unei investigații sau unei inspecții la fața locului, Republica Moldova, acționând în conformitate cu propriile acte cu putere de lege și norme naționale, oferă Comisiei, OLAF și EPPO asistența necesară pentru a le permite să își îndeplinească sarcina de efectuare a unui control sau a unei inspecții la fața locului.

6. Următoarele organisme își pot exercita drepturile prevăzute la articolul 129 alineatul (1) din Regulamentul financiar de a efectua analize, verificări, audituri și investigații, în limitele mandatelor lor respective:

   - OLAF în temeiul Regulamentelor nr. 883/2013 și nr. 2185/1996;
   - EPPO în temeiul Regulamentului 2017/1939; și
   - Curtea de Conturi Europeană (CCE), în temeiul articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și al articolului 263 din Regulamentul financiar.

7. Comisia poate lua măsurile pe care le consideră necesare, inclusiv, în cazuri de fraudă, corupție, conflicte de interese sau o încălcare gravă a obligațiilor prevăzute în prezentul Acord, pentru a reduce contribuția financiară și pentru a recupera integral sau parțial plățile efectuate, astfel cum se prevede la articolele 17 și 18 din prezentul Acord.

8. În plus, Comisia sau reprezentanții acesteia au dreptul de a efectua în orice moment verificări, audituri sau controale la fața locului ale sistemelor de control intern ale Republicii Moldova, în conformitate cu standardele recunoscute la nivel internațional. Comisia sau reprezentanții săi efectuează o revizuire a sistemelor de control intern ale Republicii Moldova cel târziu până în 2026. Raportul de audit rezultat conține recomandări adresate Republicii Moldova în vederea îmbunătățirii sistemelor sale de control intern. În cazul în care verificarea, auditurile sau controalele la fața locului conduc la constatări, Comisia sau reprezentanții săi desemnați întocmesc un proiect de raport care conține constatările provizorii. Comisia sau reprezentanții săi desemnați notifică în mod oficial proiectul de raport și invită Republica Moldova să prezinte observații. Având în vedere aceste observații, Comisia sau reprezentanții săi vor emite un raport final în care vor prezenta recomandări finale. Republica Moldova elaborează

un plan de acțiune pentru punerea în aplicare a fiecărei recomandări sau furnizează o justificare a motivului pentru care nu a făcut acest lucru. Republica Moldova prezintă Comisiei spre aprobare planul de acțiune și, dacă este cazul, orice justificare, în termen de două luni de la primirea raportului final.

9. Republica Moldova acordă agenților sau reprezentanților Comisiei, OLAF, CCE și EPPO, precum și reprezentanților autorizați ai acestora, în limitele competențelor lor respective și în conformitate cu cadrul lor juridic aplicabil, acces la amplasamentele și incintele în care se efectuează investițiile și reformele finanțate în temeiul prezentului Acord, precum și la datele prevăzute la articolul 9 alineatul (4) din prezentul Acord.

   Republica Moldova acordă, de asemenea, Comisiei, OLAF, CCE și EPPO acces deplin și direct la baza de date instituită în temeiul articolului 21 alineatul (5) din prezentul Acord și la orice alte baze de date naționale, după caz, pentru exercitarea mandatului lor. Pe baza unei cereri motivate, Republica Moldova furnizează, de asemenea, OLAF și EPPO informații privind conturile bancare relevante pentru investigațiile lor și, în cazul în care acest lucru este strict necesar pentru o investigație, informații privind tranzacțiile bancare. Accesul reprezentanților autorizați ai Comisiei, ai OLAF, ai CCE și ai EPPO, în limitele competențelor lor respective, se acordă în condiții de strictă confidențialitate față de terți, fără a aduce atingere obligațiilor de drept public care le revin.

10. Autoritățile competente ale Republicii Moldova tratează, fără întârziere, cererile de asistență judiciară reciprocă și cererile de extrădare emise de EPPO și de autoritățile competente ale statelor membre în ceea ce privește infracțiunile care afectează fondurile emise în temeiul Regulamentului (UE) 2025/535. Acestea fac acest lucru în conformitate cu instrumentele relevante privind cooperarea internațională în materie penală, în special Convenția europeană de asistență judiciară reciprocă în materie penală și protocoalele adiționale la aceasta.

11. Controalele și auditurile descrise mai sus se aplică tuturor destinatarilor și subcontractanților care au primit asistență în cadrul Mecanismului, indiferent dacă sunt sau nu menționați în contract sau în acordul de grant. Astfel de controale și audituri se aplică, de asemenea, documentelor și datelor privind contribuția națională, dacă este cazul, a Republicii Moldova.

Titlul V: DEBURSAREA FINANȚĂRII, RECUPERAREA ȘI EXECUTAREA

Articolul 13 Prefinanțare

1. În urma prezentării Agendei de Reformă Comisiei, Republica Moldova a solicitat debursarea unei prefinanțări de până la 18 % din suma maximă prevăzută, astfel cum se prevede la articolul 2 alineatul (3) din prezentul Acord.

2. Comisia poate debursa prefinanțarea solicitată după intrarea în vigoare a prezentului Acord și a acordului de împrumut menționat la articolul 2 alineatul (8) din prezentul

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

Acord, după finalizarea procedurilor corespunzătoare. Fondurile se debursează sub rezerva îndeplinirii condițiilor prealabile și a condițiilor generale prevăzute la articolul 6 din prezentul Acord.

3. În cazul sprijinului nerambursabil pentru proiectele aprobate în cadrul PIV, debursat în conformitate cu alineatul (1) va fi lichidat prin deducerea unui procent din fiecare tranșă. Acest procent se calculează ca raportul dintre prefinanțarea rămasă necompensată și suma rămasă alocată pentru sprijinul nerambursabil pentru proiectele aprobate în cadrul PIV. Deducerea va continua până la lichidarea completă a prefinanțării. Cuantumurile prefinanțării care nu au fost validate și închise până la 30 iunie 2029 sunt imediat exigibile și plătibile. Comisia are dreptul să compenseze aceste sume cu orice creanță pe care Republica Moldova o are față de Uniune.

4. La solicitarea Republicii Moldova în cererea sa de debursare a fondurilor, pot fi deduse sume suplimentare din fiecare tranșă pentru a lichida prefinanțarea mai devreme.

5. Orice prefinanțare necompensată se recuperează sau se compensează integral în urma rezilierii prezentului Acord.

6. Acordul de împrumut menționat la articolul 2 alineatul (8) din prezentul Acord stabilește normele specifice referitoare la plata și compensarea prefinanțării sprijinului sub formă de împrumut.

Articolul 14 Norme privind debursarea fondurilor

1. Plățile sprijinului financiar nerambursabil și ale împrumutului către Republica Moldova în temeiul prezentului articol se efectuează în conformitate cu creditele bugetare și sub rezerva finanțării disponibile. Plățile se efectuează în tranșe. O tranșă poate fi debursată în una sau mai multe etape.

2. Cu excepția prefinanțării, Republica Moldova prezintă de două ori pe an o cerere justificată în mod corespunzător de debursare a fondurilor, utilizând modelul prevăzut în anexa A la prezentul Acord.

3. Fiecare cerere de debursare a fondurilor prezintă un raport privind condițiile de debursare legate de etapele cantitative și calitative prevăzute în Agenda de Reformă, care au fost planificate să fie puse în aplicare până la sfârșitul perioadei precedente de șase luni, în conformitate cu calendarul orientativ inclus în Agenda de Reformă. Aceste perioade de șase luni se vor încheia la 30 iunie și la 31 decembrie ale fiecărui an, începând cu 30 iunie 2025 și până la 31 decembrie 2027.

4. La fiecare cerere de debursare a fondurilor prezentată Comisiei, Republica Moldova prezintă dovezile necesare care demonstrează îndeplinirea satisfăcătoare a etapelor calitative și cantitative prevăzute în anexa relevantă la decizia de punere în aplicare a Comisiei.

5. Neraportarea în termen de două luni de la încheierea perioadelor de șase luni menționate la alineatul (3) din prezentul articol cu privire la punerea în aplicare a

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR
3

etapelor cantitative și calitative în conformitate cu calendarul orientativ inclus în Agenda de Reformă va duce la începerea automată a perioadei de grație aplicabile, astfel cum se explică la articolul 18 alineatul (2). Comisia va debursa sprijinul corespunzător, dacă este justificat, atunci când debursează sprijinul corespunzător următoarei perioade de șase luni.

6. Comisia va efectua, în termen de 90 de zile calendaristice de la primirea din partea Republicii Moldova a unei cereri de debursare de fonduri, evaluarea prevăzută la articolul 19 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2025/535 pe baza informațiilor furnizate de Republica Moldova în conformitate cu alineatul (4) din prezentul articol. Îndeplinirea satisfăcătoare a etapelor calitative și cantitative presupune că măsurile legate de etapele pentru care Republica Moldova a realizat o îndeplinire satisfăcătoare nu au fost anulate de Republica Moldova. Comisia poate fi asistată de experți.

7. Ca parte a evaluării, Comisia va monitoriza punerea în aplicare în timp util de către Republica Moldova a oricărei recomandări emise în urma auditului menționat la articolul 12 alineatul (8) din prezentul Acord. În plus, Comisia poate solicita informații suplimentare și/sau poate efectua controale și controale la fața locului pentru a verifica finalizarea etapelor calitative și cantitative, inclusiv cu privire la neinversarea etapelor calitative și cantitative care au fost îndeplinite anterior. Perioada de 90 de zile calendaristice menționată la alineatul (6) pentru evaluarea cererii de debursare a fondurilor se întrerupe atunci când Comisia solicită informații suplimentare sau efectuează controale sau controale la fața locului.

8. Sub rezerva unei evaluări pozitive a faptului că Republica Moldova îndeplinește condițiile de debursare, condițiile prealabile și condițiile generale prevăzute la articolul 6 din prezentul Acord, Comisia adoptă o decizie de autorizare a debursare a fondurilor pentru o sumă corespunzătoare condițiilor respective. Deciziile de debursare pentru alocarea sprijinului sub formă de împrumut se adoptă până cel târziu la 30 iunie 2029.

9. Decizia Comisiei de autorizare a acestei debursări de fonduri constituie condiția pentru cuantumul fondurilor care urmează să fie puse la dispoziție ca sprijin din partea Uniunii.

   a) Sprijinul nerambursabil va fi alocat pentru proiectele de investiții care urmează să fie aprobate în cadrul PIV, în conformitate cu articolul 19 din prezentul Acord.

   b) Sprijinul sub formă de împrumut, inclusiv cuantumul împrumutului care urmează să fie pus la dispoziție de Republica Moldova cu titlu de cofinanțare pentru investițiile aprobate în cadrul PIV, în conformitate cu articolul 20 din prezentul Acord, va fi plătit Republicii Moldova.

10. Pentru fiecare cerere de debursare a fondurilor în temeiul prezentului Acord, cu excepția cererii de prefinanțare, Republica Moldova prezintă următoarele documente:

   – O cerere semnată de debursare a fondurilor utilizând modelul prevăzut în anexa A la prezentul Acord (inclusiv cererile de debursare în temeiul acordului de împrumut), inclusiv o declarație conform căreia măsurile puse în aplicare pentru

DIRECȚIA NOTARIATUL DOCUMENTELOR

îndeplinirea etapelor evaluate anterior cu succes de către Comisie și îndeplinite în deciziile de debursare prealabilă nu au fost anulate.

– O fișă pentru fiecare etapă îndeplinită în cererea respectivă de debursare a fondurilor din care să reiasă că etapa a fost îndeplinită, susținută de dovezi oficiale în această privință.

– O declarație de asigurare semnată, utilizând modelul prevăzut în anexa B la prezentul Acord, care să confirme că: (i) informațiile prezentate împreună cu cererea de debursare a fondurilor sunt complete, exacte și fiabile; (ii) sistemele de gestiune și control oferă asigurarea necesară că finanțarea acordată a fost utilizată în conformitate cu normele aplicabile, în special în ceea ce privește prevenirea, detectarea și corectarea fraudei, a corupției, a conflictelor de interese și a iregularităților; și (iii) au fost luate măsuri adecvate pentru a evita dubla finanțare din partea Mecanismului și a altor programe și instrumente ale Uniunii, precum și a altor donatori.

– Un rezumat al auditurilor furnizate de autoritățile relevante, inclusiv deficiențele identificate și orice măsuri corective luate.

– În ceea ce privește etapele legate de cererea de debursare a fondurilor, un rezumat al rezultatelor controalelor care asigură faptul că orice măsură de punere în aplicare a etapelor din cadrul Mecanismului a fost pusă în aplicare în mod corespunzător.

11. Republica Moldova furnizează documentația adecvată pentru a justifica cererea de debursare a fondurilor pentru fiecare etapă și în conformitate cu sursele de verificare prevăzute în anexa I la Agenda de Reformă. Acestea ar trebui să includă cel puțin:

– un document de sinteză care să justifice în mod corespunzător modul în care au fost îndeplinite în mod satisfăcător etapele cantitative sau calitative (inclusiv toate elementele constitutive);

– *pentru etapele care necesită intrarea în vigoare a unui act legislativ:* o copie a publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a actului legislativ respectiv;

– *pentru etapele care necesită adoptarea unei strategii/a unui plan de acțiune/a unei foi de parcurs/a oricărui alt act public care nu este considerat act juridic:* o copie a actului adoptat și un link către site-ul web pe care poate fi accesată strategia;

– *pentru etapele care necesită emiterea unui raport care nu este publicat:* o copie a raportului intern sau extern;

– *pentru etapele care necesită ca un anumit sistem să devină operațional:* certificate de încheiere a execuției lucrărilor semnate de contractant și de autoritatea competentă în conformitate cu legislația națională, care demonstrează că sistemul a fost instituit și este operațional;

– *orice alt document relevant considerat a fi relevant pentru a justifica îndeplinirea satisfăcătoare a etapei cantitative sau calitative prevăzute în Agenda de Reformă.*

Comisia poate solicita dovezi suplimentare în cazul în care consideră că este necesar.

12. Dacă este cazul, Republica Moldova indică în cererea de debursare a fondurilor dacă au existat măsuri calitative și cantitative care au primit sprijin și finanțare, inclusiv suma corespunzătoare, din partea altor programe și instrumente ale Uniunii sau a altor programe ale donatorilor și explică măsurile care au fost instituite pentru a evita dubla finanțare.

Articolul 15 Alocarea plăților

1. Conform prevederilor articolului 14, Republica Moldova, atunci când transmite Comisiei cererile sale de debursarea fondurilor în temeiul prezentului Acord și cererile de debursare în temeiul acordului de împrumut, respectă următoarea alocare în raport cu contribuțiile financiare maxime prevăzute la articolul 2 alineatul (3) din prezentul Acord:

   a. Cel puțin 25 % din împrumutul acordat Republicii Moldova urmează să fie pus la dispoziție de Republica Moldova pentru proiecte de investiții aprobate în cadrul PIV,

   b. 100 % din sprijinul nerambursabil urmează să fie pus la dispoziția organizațiilor financiare partenere pentru proiectele de investiții aprobate în cadrul PIV.

Articolul 16 Debursarea sprijinului sub formă de împrumut

1. Fără a aduce atingere articolelor 13, 14 și 15 din prezentul Acord, debursarea sprijinului sub formă de împrumut va respecta normele stabilite în acordul de împrumut.

Articolul 17 Norme privind reținerea și reducerea fondurilor înainte de debursarea fondurilor

1. În cazul în care, în urma unei cereri de debursare a fondurilor și sub rezerva normelor prevăzute la articolul 14 din prezentul Acord, Comisia efectuează o evaluare negativă a îndeplinirii totale sau parțiale a oricăror condiții în conformitate cu calendarul orientativ, debursarea fondurilor corespunzătoare acestor condiții se reține integral sau parțial. Sumele reținute se debursează numai atunci când Republica Moldova a justificat în mod corespunzător, ca parte a cererii ulterioare de debursare a fondurilor, că a întreprins măsurile necesare pentru a asigura îndeplinirea satisfăcătoare a condițiilor corespunzătoare.

2. În măsura în care cerințele de debursare au fost îndeplinite, debursarea fondurilor reținute corespunzător poate avea loc în următoarea perioadă de debursare a fondurilor și termen până la 24 de luni pentru condițiile de debursare scadente în primul an și

DIRECȚIA MANAGEMENTUL ACHIZIȚIILOR

până la12 luni pentru condițiile de debursare scadente în anii următori, astfel cum este specificat în calendarul stabilit în Agenda de Reformă.

3. În cazul în care Comisia concluzionează că Republica Moldova nu a luat măsurile necesare în termen de 12 luni de la evaluarea negativă inițială menționată la alineatul (2) din prezentul articol, Comisia reduce suma sprijinului financiar nerambursabil și al împrumutului proporțional cu partea care corespunde condițiilor de debursare relevante. În cursul primului an de punere în aplicare, se va aplica un termen de 24 de luni, calculat de la evaluarea negativă inițială menționată la alineatul (2) din prezentul articol.

4. În cazul în care Comisia constată că o condiție de debursare care a fost evaluată anterior ca fiind îndeplinită în mod satisfăcător, pentru care Comisia a efectuat anterior plata, nu mai este îndeplinită sau se constată ulterior că nu a fost pusă în aplicare, Comisia reduce suma plății ulterioare cu o sumă corespunzătoare, în conformitate cu articolul 19 alineatele (2) și (5) din Regulamentul (UE) 2025/535. Alineatul (5) din prezentul articol se aplică în mod corespunzător.

5. Comisia poate invita Republica Moldova să își prezinte poziția sa în termen de două luni în cazurile în care Comisia a decis să reducă suma debursărilor de fonduri în conformitate cu alineatul (3) sau (4) din prezentul articol.

6. Fără a aduce atingere alineatelor (2) și (3) din prezentul articol și dispozițiilor acordului de împrumut, orice sume corespunzătoare condițiilor de debursare care nu au fost îndeplinite până la 31 decembrie 2028 nu se datorează Republicii Moldova.

Articolul 18 Norme privind reducerea, recuperarea și executarea în urma debursării fondurilor

1. În următoarele cazuri, Comisia poate reduce cuantumul sprijinului financiar disponibil în cadrul Mecanismului și poate recupera de la Republica Moldova, inclusiv prin compensare, orice sumă cheltuită pentru atingerea obiectivelor Mecanismului, solicitând rambursarea anticipată a împrumutului în conformitate cu acordul de împrumut sau solicitând Republicii Moldova să ramburseze Comisiei o sumă echivalentă cu cuantumul sprijinului financiar nerambursabil deja angajat de Comisie în favoarea organizației financiare partenere.

    a. dacă fondurile sunt plătite în mod necuvenit;

    b. în cazurile identificate de iregularități, fraudă, corupție și conflicte de interese care afectează interesele financiare ale Uniunii care nu au fost corectate de Republica Moldova sau în cazurile în care există motive serioase de îngrijorare cu privire la astfel de iregularități, fraude, acte de corupție și conflicte de interese care nu au fost corectate de Republica Moldova, în temeiul articolului 21 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2025/535;

c. în cazul unei încălcări grave a oricărei obligații care decurge din prezentul Acord sau din acordul de împrumut, inclusiv pe baza rapoartelor autorităților de audit ale Republicii Moldova sau a informațiilor furnizate de OLAF sau a rapoartelor Curții de Conturi;

d. în cazul inversării etapelor calitative și/sau cantitative din cadrul Agendei de Reformă sau în cazurile în care se constată, după efectuarea plății, că etapele nu au fost îndeplinite în mod satisfăcător.

2. Inversarea etapelor calitative și/sau cantitative din cadrul reformelor menite să abordeze deficiențele sistemului Republicii Moldova de prevenire, detectare și corectare eficientă a iregularităților, a fraudei, a corupției, inclusiv a corupției la nivel înalt, și a conflictelor de interese în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2025/535, inclusiv a celor evaluate de Comisie ca fiind complementare sistemului respectiv în cadrul capitolelor de negociere menționate la articolul 22 alineatul (1) al doilea paragraf din regulamentul respectiv, poate duce la o încălcare gravă a unei obligații în sensul alineatului (2) litera (c).

3. Atunci când decide asupra sumei care urmează să fie redusă sau asupra sumei care trebuie rambursată anticipat, Comisia va respecta principiul proporționalității și va lua în considerare gravitatea iregularității, a fraudei, a corupției sau a conflictului de interese care afectează interesele financiare ale Uniunii sau a încălcării unei obligații. Înainte ca reducerea să fie efectuată sau rambursarea anticipată să fie solicitată, Republica Moldova va fi invitată să își prezinte observațiile în termen de 2 luni.

4. Curtea de Justiție a Uniunii Europene are competența exclusivă de a examina legalitatea deciziei Comisiei menționate la alineatul (1) și de a suspenda executarea acesteia. Cu toate acestea, instanțele din Republica Moldova sunt competente să soluționeze plângerile privind executarea neconformă a deciziei. În acest context, instanțele din Republica Moldova vor sesiza Curtea de Justiție pentru a se pronunța asupra interpretării prezentului Acord și a dreptului Uniunii.

5. Instituțiile și organismele Uniunii Europene implicate în punerea în aplicare a instrumentului sau în controlul programului respectiv au dreptul de a comunica direct, inclusiv prin intermediul sistemelor de schimb electronic, cu orice persoană fizică cu reședința în Republica Moldova sau cu orice entitate juridică stabilită în Republica Moldova și care beneficiază de finanțare legată de Mecanism, precum și cu orice terț implicat în implementarea Mecanismului care își are reședința sau este stabilit în Republica Moldova. Aceste persoane, entități și părți pot transmite direct instituțiilor și organismelor Uniunii Europene toate informațiile și documentele relevante pe care trebuie să le prezinte pe baza contractelor sau a acordurilor încheiate pentru punerea în aplicare a instrumentului.

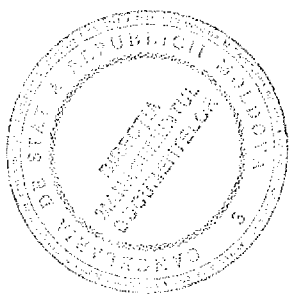

Articolul 19 Sprijin nerambursabil pentru proiectele aprobate în cadrul Platformei de investiții pentru vecinătate

1. O parte din sprijinul nerambursabil, astfel cum este definit la articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul 2025/535, va acoperi finanțarea acordată de Uniune prin intermediul Platformei de investiții pentru vecinătate (PIV) pentru proiecte de investiții. PIV furnizează capacitatea de finanțare a UE sub formă de granturi, asistență tehnică și instrumente financiare.

2. În urma unui aviz pozitiv al Consiliului PIV privind propunerile de proiecte de investiții relevante, Comisia va aloca fondurile debursate pentru proiectele de investiții prin încheierea unor acorduri de contribuție cu organizația financiară parteneră selectată.

Articolul 20 Sprijin din partea Republicii Moldova pentru proiectele aprobate în cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate

1. Fără a aduce atingere altor dispoziții prevăzute în prezentul Acord, fondurile Mecanismului sub formă de sprijin sub formă de împrumut care vor fi alocate cu titlu de cofinanțare din partea Republicii Moldova pentru proiectele de investiții aprobate în cadrul PIV sunt supuse prevederilor stabilite în acest articol.

2. În urma discuției unui proiect de investiții în cadrul reuniunii de evaluare tehnică a PIV pentru care este necesară cofinanțare din partea Republicii Moldova și la cererea Comisiei, Republica Moldova transmite Comisiei o „scrisoare de angajament" în care se specifică proiectul de investiții PIV corespunzător și valoarea cofinanțării angajate pentru acest proiect. Această „scrisoare de angajament" trebuie să fie primită înainte ca proiectul de investiții să poată fi prezentat de către organizația financiară parteneră la Consiliul PIV pentru aprobare și în termen de 5 zile lucrătoare de la solicitarea Comisiei menționată mai sus. Prima „scrisoare de angajament" ar trebui primită cel târziu la 31.12.2025 și, în orice caz, înainte de debursarea către Republica Moldova, la depunerea primei cereri de debursare, a sprijinului sub formă de împrumut care urmează să fie pus la dispoziție de Republica Moldova pentru proiectele de investiții aprobate în cadrul PIV. Condițiile pentru plata tranșelor ulterioare se stabilesc în acordul de împrumut. În cazul în care Republica Moldova nu furnizează o scrisoare de angajament, astfel cum se menționează la prezentul alineat, în termenii stabiliți, Comisia poate suspenda alte operațiuni din cadrul Mecanismului, poate recupera sumele respective de la Republica Moldova, poate suspenda sau anula plata sumelor împrumutului și poate solicita rambursarea anticipată în conformitate cu acordul de împrumut.

3. Odată ce cofinanțarea angajată de Republica Moldova în scrisoarea de angajament este necesară în timpul implementării proiectului, Republica Moldova va transfera cofinanțarea către proiectele respective în urma unei „scrisori preliminare" transmisă de Comisie Republicii Moldova. În cazul în care, până la 30 aprilie 2045, Republica Moldova a transferat o sumă mai mică de 25 % din plata totală a împrumutului, Comisia poate lua măsurile necesare pentru a recupera deficitul de la Republica Moldova, de

exemplu prin reducerea, suspendarea sau anularea plății sumelor împrumutului sau prin solicitarea rambursării anticipate în conformitate cu acordul de împrumut.

4. În cazul în care un proiect de investiții selectat este anulat sau Republica Moldova nu furnizează dovada transferului cofinanțării sale în termen de 3 luni de la primirea scrisorii de punere în întârziere, astfel cum se menționează la alineatul (3) din prezentul articol, Comisia poate suspenda alte operațiuni în cadrul Mecanismului, poate recupera sumele respective de la Republica Moldova, poate suspenda sau anula plata sumelor împrumutului și poate solicita rambursarea anticipată în conformitate cu acordul de împrumut.

5. Republica Moldova va raporta Comisiei, o dată la șase luni, detalii privind debursările efective ale cofinanțării sale, specificând proiectele de investiții, data și valoarea debursărilor și beneficiarul care pune în aplicare proiectul de investiții.

Titlul VI: TRANSPARENȚA, PROTECȚIA DATELOR ȘI VIZIBILITATEA

Articolul 21 Colectarea datelor și transparența

1. Republica Moldova se angajează să asigure transparența și responsabilitatea în punerea în aplicare a instrumentului.

2. Republica Moldova va asigura colectarea și accesul Comisiei, prin propriii săi agenți sau experți mandatați, la date adecvate privind persoanele și entitățile care beneficiază de finanțare, în conformitate cu alineatul (3) al prezentului articol, inclusiv informații privind beneficiarul real, în sensul articolului 3 alineatul (6) din Directiva (UE) 2015/849.

3. Republica Moldova va publica date actualizate privind beneficiarii finali care primesc sume de finanțare ce depășesc echivalentul a 50 000 EUR cumulat pe o perioadă de 3 ani, pentru punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor specificate în Mecanism.

4. Republica Moldova va actualiza datele menționate la alineatul (3) cel puțin o dată pe an.

5. Pentru beneficiarii finali menționați la alineatul (3) din prezentul articol, următoarele informații vor fi publicate într-un format accesibil automat pe o pagină web, în ordinea fondurilor totale primite:

   - În cazul unei persoane juridice, denumirea juridică completă a beneficiarului și numărul de identificare în scopuri de TVA sau numărul de identificare fiscală, dacă este disponibil, sau un alt identificator unic stabilit de legislația aplicabilă persoanei juridice.
   - În cazul unei persoane fizice, numele și prenumele destinatarului.
   - Suma primită de beneficiar și reformele și investițiile din cadrul agendei de reformă la a căror implementare contribuie această sumă.

6. Informațiile menționate la alineatul (3) din prezentul articol nu se publică în cazul în care divulgarea acestora ar putea pune în pericol drepturile și libertățile beneficiarilor finali vizați sau să le afecteze grav interesele comerciale. Cu toate acestea, astfel de informații sunt puse la dispoziția Comisiei și a autorității de audit relevante.

7. Republica Moldova va transmite electronic Comisiei, cel puțin o dată pe an, datele privind beneficiarii finali menționați la alineatul (3), utilizând formatul XML, pe baza unui model furnizat de Comisie.

8. Republica Moldova va furniza Comisiei toate informațiile și datele necesare pentru crearea tabloului de bord al instrumentului și actualizarea acestuia de două ori pe an, astfel cum se prevede la articolul 24 din Regulamentul (UE) 2025/535. Aceste informații includ rapoarte prompte și exacte cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a Agendei de Reformă. Republica Moldova cooperează pe deplin cu Comisia pentru a se asigura că tabloul de bord este operațional și accesibilitate publică online a acestuia.

9. Republica Moldova este de acord ca Agenda de Reformă și cererea de debursare a fondurilor să fie făcute publice cel târziu odată cu prima cerere de debursare a fondurilor.

Articolul 22 Protecția datelor

1. Republica Moldova va asigura o protecție adecvată a datelor cu caracter personal, echivalentă cu cea impusă de Regulamentul (UE) 2018/1725 și de Regulamentul (UE) 2016/679. Date cu caracter personal înseamnă orice informații referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă. Orice operațiune care implică prelucrarea datelor cu caracter personal, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, divulgarea, ștergerea sau distrugerea, se bazează pe normele și procedurile Republicii Moldova și se efectuează numai în măsura în care este necesar pentru punerea în aplicare a Mecanismului.

2. În special, Republica Moldova ia măsuri de securitate tehnice și organizatorice adecvate pentru a asigura protecția împotriva riscurilor inerente oricărei astfel de operațiuni și în funcție de natura informațiilor referitoare la persoana fizică vizată, în scopul de a:

   - preveni accesul oricărei persoane neautorizate la sistemele informatice care efectuează astfel de operațiuni, în special citirea, copierea, modificarea sau eliminarea neautorizată a suporturilor de stocare, introducerea neautorizată de date, precum și divulgarea, modificarea sau ștergerea neautorizată a informațiilor stocate;
   - asigura că utilizatorii autorizați ai unui sistem informatic care efectuează astfel de operațiuni pot avea acces numai la informațiile care corespund drepturilor lor de acces;
   - proiecta structura organizatorică astfel încât să îndeplinească cerințele de mai sus.

Articolul 23 Vizibilitate

1. Republica Moldova va lua măsurile necesare pentru a recunoaşte în mod activ originea şi pentru a asigura vizibilitatea finanţării din partea Uniunii, inclusiv, după caz, prin afişarea emblemei Uniunii şi a unei menţiuni corespunzătoare privind finanţarea, cum ar fi „finanţat de Uniunea Europeană" sau „cofinanţat de Uniunea Europeană", în special atunci când promovează acţiunile şi rezultatele acestora, prin furnizarea de informaţii coerente, concrete şi proporţionale adresate unor categorii de public diverse, printre care mass-media şi publicul larg.

2. Aceste măsuri de vizibilitate, comunicare, publicitate şi informare sunt furnizate într-un format accesibil şi respectă orientările pentru acţiunile externe ale UE „Comunicarea şi creşterea vizibilităţii UE", stabilite şi publicate de Comisie, în vigoare la momentul adoptării măsurilor.

3. Republica Moldova va prezinta un plan complet de comunicare şi vizibilitate cel târziu odată cu prima cerere de debursare a fondurilor, spre aprobare de către Comisie. Republica Moldova ar trebui să se asigure că sunt alocate resurse suficiente planului de comunicare şi vizibilitate şi că acesta este pus în aplicare în mod corespunzător. Planul de comunicare şi vizibilitate va include următoarele informaţii: obiective; publicului-ţintă (inclusiv publicul local); activităţi/canale de comunicare; bugetul planificat; proiectele-cheie selectate; Mecanismele de coordonare cu Comisia; precum şi monitorizarea şi evaluarea.

Articolul 24 Păstrarea documentelor

1. În conformitate cu articolul 11 din prezentul Acord, Republica Moldova va păstra timp de cinci ani de la data finalizării unei acţiuni:

   a. toate documentele relevante pentru procedurile de achiziţii publice şi de atribuire a granturilor, contractele, actele adiţionale, corespondenţa relevantă şi toate documentele relevante referitoare la plăţi şi recuperări pentru proiectele de investiţii finanţate prin PIV;

   b. toate documentele relevante pentru punerea în aplicare a sprijinului sub formă de împrumuturi, indiferent dacă sunt direcţionate direct către trezoreriile Republicii Moldova sau prin PIV.

2. Perioada menţionată la alineatul (1) se întrerupe fie în cazul unor proceduri judiciare, inclusiv al investigaţiilor efectuate de OLAF sau al investigaţiilor şi urmăririlor penale efectuate de EPPO şi al auditurilor efectuate de CCE, fie la cererea justificată în mod corespunzător a Comisiei.

TITLUL VII MONITORIZAREA, RAPORTAREA ȘI EVALUAREA

Articolul 25 Cerințe generale de raportare pentru Republica Moldova

1. Comisia și Republica Moldova instituie un comitet de monitorizare a Mecanismului de Reformă și Creștere în termen de cel mult șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului Acord.

2. Comitetul de monitorizare a Mecanismului de Reformă și Creștere evaluează gradul și calitatea punerii în aplicare a tuturor reformelor și investițiilor în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite în Agenda de Reformă și în Regulamentul (UE) 2025/535.

   În acest scop, Republica Moldova va institui o monitorizare periodică și sistemică, atât la nivel politic, cât și la nivel tehnic, precum și mecanisme de raportare pentru a informa cu privire la progresele înregistrate pentru obținerea rezultatelor planificate, asigurându-se astfel că raportarea către Comisie este solidă și cuprinzătoare.

   Mecanismele de monitorizare și raportare vor include toate elementele următoare:

   i. cadrul instituțional (inclusiv aranjamentele) de coordonare necesare și lanțul de aprobare a actorilor care va asigura acuratețea raportării);
   ii. informațiile care trebuie utilizate și furnizate și calendarul intern al disponibilității acestor informații;
   iii. procesele de control al calității care reglementează colectarea și analiza datelor relevante [inclusiv, după caz, modalitățile de asigurare a calității colectării datelor de la partenerii din aval – inclusiv dezagregarea datelor (de exemplu, în funcție de sex, vârstă, mediul rural/urban etc.)]; și
   iv. dispoziții privind evaluarea de către terți, dacă este cazul. În cazul în care există deficiențe grave care afectează calitatea informațiilor utilizate, Republica Moldova va specifica implicațiile și măsurile de atenuare avute în vedere în consecință.

   Monitorizarea și raportarea vor trebui, de asemenea, să ia în considerare măsura în care reformele și investițiile relevante țin seama de principiul de „a nu lăsa pe nimeni în urmă" și contribuie la egalitatea de gen și la capacitarea femeilor.

   Suplimentar, Republica Moldova se angajează să se asigure că un astfel de sistem este independent și poate asigura o responsabilitate și o transparență eficace în execuția bugetului Uniunii.

3. Comitetul de monitorizare este alcătuit din reprezentanți ai Comisiei, ai coordonatorului și ai altor autorități și organisme relevante ale Republicii Moldova și, după caz, din donatori bilaterali, organizații internaționale, instituții financiare internaționale și alte părți interesate, cum ar fi societatea civilă și organizațiile din sectorul privat.

4. Un reprezentant al Comisiei și coordonatorul co-prezidează reuniunile comitetului de monitorizare a Mecanismului de Reformă și Creștere.

5. Comitetul de monitorizare se reunește cel puțin o dată pe an. Reuniunile *ad-hoc* pot fi convocate, de asemenea, la inițiativa Comisiei sau a Republicii Moldova, în special pentru a discuta teme specifice.

6. Pentru a asigura o coordonare eficace pe parcursul punerii în aplicare a Mecanismului, reprezentanții Comisiei, ai biroului coordonator și ai altor instituții din Republica Moldova se reunesc periodic la nivel tehnic pentru a discuta investițiile și reformele din cadrul Agendei de Reformă care pot genera provocări specifice în materie de punere în aplicare și/sau orice riscuri semnificative la adresa calendarului de finalizare a oricărei etape, în special în cazul în care acest lucru ar putea avea implicații asupra calendarului cererii asociate de debursarea a fondurilor.

7. Datele de monitorizare colectate și tratate de Republica Moldova vor:
   a. va contribui la un raport semestrial privind îndeplinirea condițiilor de debursare prevăzute în Agenda sa de Reformă, care va însoți toate cererile de debursarea a fondurilor. Fiecare raport va oferi o prezentare exactă a punerii în aplicare a reformelor subiacente, astfel cum sunt măsurate de indicatorii corespunzători (și de valorile de referință aferente și de etapele calitative și cantitative).
   b. va contribui la un raport anual privind progresele generale înregistrate de Agenda de Reformă în ceea ce privește realizarea obiectivelor generale și specifice ale Mecanismului, în conformitate, de asemenea, cu indicatorii incluși în Agenda de Reformă, utilizând modelul care urmează să fie furnizat de Comisie. Acest lucru va contribui la monitorizarea anuală de către Comisie a Mecanismului, în conformitate cu articolul 23 din Regulamentul (UE) 2025/535. Raportul anual final va acoperi întreaga perioadă de punere în aplicare a Agendei de Reformă. Raportul anual este prezentat împreună cu Programul economic și de reformă al Republicii Moldova, dacă este posibil, până la data de 1 martie a fiecărui an. Raportul anual va îndeplini, de asemenea, cerințele de raportare prevăzute la articolul 26 din Regulamentul (UE) 2025/535.

8. Pentru a permite Comisiei să monitorizeze instrumentul, Republica Moldova va lua măsurile necesare pentru a oferi Comisiei acces deplin la datele de monitorizare subiacente.

9. Comisia poate efectua evaluări suplimentare atât prin intermediul propriului său personal, cât și/sau prin intermediul unor consultanți independenți recrutați direct de Comisie pentru analize independente de monitorizare.

Articolul 26 Limba

1. Toate rapoartele, declarațiile și conturile referitoare la pregătirea sau punerea în aplicare a asistenței în cadrul Mecanismului sunt furnizate Comisiei în limba engleză.

Articolul 27 Informații în contextul evaluărilor ex post ale Mecanismului de Reformă și Creștere de către Comisie

1. Republica Moldova facilitează accesul Comisiei la părțile interesate și la toate informațiile relevante, inclusiv la datele de monitorizare subiacente, la evaluări și/sau

la alte studii pe care Republica Moldova le poate efectua în cadrul Mecanismului, care sunt necesare Comisiei pentru a efectua evaluarea ex-post menționată la articolul 25 din Regulamentul (UE) 2025/535 după decembrie 2027 și până în decembrie 2031.

Titlul VIII: DISPOZIȚII FINALE

Articolul 28 Intrarea în vigoare

1. În urma semnării sale de către părți, prezentul Acord intră în vigoare la data la care Republica Moldova notifică în scris Comisiei finalizarea tuturor procedurilor sale interne necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului Acord.
2. Acordul rămâne în vigoare până la finalizarea tuturor măsurilor finanțate în cadrul Mecanismului, a tuturor acțiunilor necesare pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii și a tuturor obligațiilor financiare care decurg din punerea în aplicare a prezentului Acord între părți.

Articolul 29 Modificări

1. Orice modificare a prezentului Acord între părți se face în scris și poate lua forma unui schimb de scrisori. Orice astfel de modificare va face parte din prezentul Acord.
2. Orice modificare a prezentului Acord între părți intră în vigoare la data la care Republica Moldova notifică în scris Comisiei finalizarea tuturor procedurilor sale interne necesare pentru intrarea în vigoare a modificării.
3. Fără a aduce atingere alineatelor (1) și (2) din prezentul articol, Comisia poate modifica unilateral orice anexă. Comisia notifică Republicii Moldova orice astfel de modificare.

Articolul 30 Suspendarea Acordului

1. Acordul poate fi suspendat în următoarele cazuri:
   - Comisia poate suspenda punerea în aplicare a prezentului Acord în cazul în care UE sau Republica Moldova decide să suspende sau să înceteze procesul de aderare la UE;
   - Comisia poate suspenda punerea în aplicare a prezentului Acord în cazul în care Republica Moldova încalcă condiția prealabilă prevăzută la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2025/535 sau o obligație în temeiul prezentului Acord și/sau al Acordului de împrumut;
   - Comisia poate suspenda prezentul Acord în cazul în care Republica Moldova încalcă o obligație referitoare la respectarea demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a statului de drept și a drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților, sau în cazuri grave de corupție;
   - Prezentul Acord poate fi suspendat în cazuri de forță majoră. „Forță majoră" înseamnă orice situație sau eveniment imprevizibil și excepțional, independent de

voința părților, care împiedică oricare dintre părți să își îndeplinească oricare dintre obligațiile care nu pot fi atribuite unei erori sau neglijențe din partea lor (sau a contractanților, agenților sau angajaților acestora) și care se dovedește insurmontabil în pofida tuturor diligențelor necesare. Defectele echipamentelor sau ale materialelor sau întârzierile în punerea la dispoziție a acestora, conflictele de muncă, grevele sau dificultățile financiare nu pot fi invocate ca forță majoră. O parte nu este considerată vinovată de încălcarea obligațiilor sale dacă este împiedicată să le îndeplinească de un caz de forță majoră cu privire la care cealaltă parte este informată în mod corespunzător. O parte care se confruntă cu un caz de forță majoră informează fără întârziere cealaltă parte, precizând natura, durata probabilă și efectele previzibile ale problemei și ia orice măsură pentru a reduce la minimum eventualele daune. Niciuna dintre părți nu este răspunzătoare pentru încălcarea obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului Acord în cazul în care este împiedicată să le îndeplinească din motive de forță majoră, cu condiția să ia măsurile necesare pentru a reduce la minimum eventualele daune.

2. Comisia poate suspenda prezentul Acord fără notificare prealabilă.

3. Comisia poate lua orice măsură de precauție adecvată înainte ca suspendarea să aibă loc.

4. Atunci când se notifică suspendarea, se indică consecințele pentru punerea în aplicare a Mecanismului.

5. Părțile reiau punerea în aplicare a prezentului Acord de îndată ce condițiile permit acest lucru, cu aprobarea scrisă prealabilă a Comisiei. Acest lucru nu aduce atingere niciunei modificări a prezentului Acord care ar putea fi necesară pentru adaptarea la noile condiții de punere în aplicare sau denunțării prezentului Acord în conformitate cu articolul 31.

Articolul 31 Încetarea Acordului

1. În cazul în care problemele care au condus la suspendarea prezentului Acord nu au fost soluționate în termen de maximum 180 de zile, oricare dintre părți poate denunța prezentul Acord printr-o notificare scrisă. Încetarea intră în vigoare la 30 de zile de la primirea de către cealaltă parte a unei astfel de notificări scrise.

2. Fără a aduce atingere alineatului (1), în cazul în care, în orice moment, Comisia consideră că scopul prezentului Acord nu mai poate fi atins în mod eficace sau adecvat, aceasta poate denunța prezentul Acord trimițând Republicii Moldova o notificare motivată în scris. Denunțarea intră în vigoare la 30 de zile de la primirea de către Republica Moldova a unei astfel de notificări scrise.

3. Fără a aduce atingere articolului 28 alineatul (2), consecințele unei astfel de încetări asupra punerii în aplicare a Mecanismului pot fi analizate, după caz, și stabilite de la caz la caz.

Articolul 32 Comunicarea și schimbul de informații

1. Comisia desemnează Direcția Generală Extindere și Vecinătate Estică sau orice viitoare direcție generală succesoare ca interlocutor pentru monitorizarea punerii în aplicare a Mecanismului și a prezentului Acord în numele Comisiei.

2. Orice comunicare în legătură cu prezentul Acord se va face în scris și în limba engleză. Fiecare comunicare se semnează și se furnizează sub forma unui document original sau a unui document original scanat.

3. Pentru scopul acestui Acord, comunicările prin poștă sau e-mail trebuie trimise la următoarele adrese:

Pentru Comisie:

Comisia Europeană

Direcția Generală Extindere și Vecinătatea Estică

În atenția <funcția>

Rue de la Loi 200 / Wetstraat 200, 1049 Bruxelles/Brussel, Belgia

E-mail ENEST-C@ec.europa.eu

Pentru Republica Moldova:

Adresa poștală

E-mail

Articolul 33 Legislația aplicabilă și jurisdicția

1. Prezentul Acord și orice obligații necontractuale care decurg din sau în legătură cu acesta sunt reglementate și interpretate în conformitate cu legislația Uniunii Europene, completată, dacă este necesar, de legislația luxemburgheză.

2. Părțile se angajează să supună orice litigiu care poate apărea cu privire la legalitatea, valabilitatea, interpretarea sau executarea prezentului Acord competenței exclusive a Curții de Justiție a Uniunii Europene, în conformitate cu articolul 272 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

3. Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene sunt pe deplin obligatorii și executorii pentru părți.

4. Comisia poate executa orice hotărâre în legătură cu alineatul (3) de la prezentul articol emisă de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Republica Moldova, în fața instanțelor din Republica Moldova, în conformitate cu procedurile de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești străine prevăzute în legislația Republicii Moldova.

5. Republica Moldova renunță în mod irevocabil și necondiționat la orice imunitate la care are sau ar putea avea dreptul, în ceea ce o privește pe ea însăși sau activele sale, de la procedurile judiciare legate de prezentul Acord, inclusiv, fără limitare, de la imunitatea de judecată, hotărâre judecătorească sau alt ordin, de la sechestru, arestare sau ordonanță prezidențială înainte de pronunțarea hotărârii judecătorești, precum și de la executarea și sechestrării activelor sale, în măsura în care acest lucru nu este interzis de legea obligatorie.

Articolul 34 Modalități de furnizare a informațiilor suplimentare

1. Comisia are posibilitatea de a solicita informații suplimentare din partea Republicii Moldova înainte de următoarea cerere de debursare a fondurilor. În cazul în care Republica Moldova nu respectă acest termen, Comisiei i se permite să nu prelucreze cererile de debursare a fondurilor până la furnizarea informațiilor.

Articolul 35 Parlamentul European și Consiliul

1. În conformitate cu articolul 9 alineatul (7) din Regulamentul (UE) 2025/535, Republica Moldova este de acord cu transmiterea de către Comisie a Agendei de Reformă către Parlamentul European și Consiliu.
2. În conformitate cu articolul 8 alineatul (2) și cu articolul 15 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2025/535, Republica Moldova este de acord ca o copie a acestui Acord și o copie a Acordului de împrumut să fie puse la dispoziția Parlamentului European și a Consiliului de către Comisie.

Articolul 36 Anexe

Următoarele anexe fac parte integrantă din prezentul Acord:

Anexa A: Model de cerere de debursare a fondurilor

Anexa B: Model pentru declarația de asigurare

Anexa C: Raportarea iregularităților

Anexa D: Definiții suplimentare în scopul protejării intereselor financiare ale UE.

Semnături

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

Prezentul Acord este redactat în două exemplare originale în limba engleză.

Semnat, pentru şi în numele Republicii Moldova, la *[locul]* la *[data]*

de către _____

[Numele, prenumele și funcția]

Semnat, pentru şi în numele Uniunii Europene, la *[locul]* la *[data]*

de către _____

[Numele, prenumele și funcția]

ANEXA A: MODEL DE CERERE DE DEBURSARE A FONDURILOR

Locul, data

Ambasadorul .....

Delegația/Biroul UE la .....

.....

Declar că, pentru punerea în aplicare a asistenței financiare acordate de UE Republicii Moldova în cadrul Mecanismului pentru perioada respectivă (QX/YY), pe baza propriei mele răspundere și a informațiilor de care dispun, precum și pe baza dovezilor anexate, au fost îndeplinite condițiile de debursare prevăzute în Agenda de Reformă a Republicii Moldova pentru următoarele etape:

Reforma	Etapa	Valoarea financiară
1	1.1	EUR (X)
1	1.2	EUR (X)
		Total

Pe baza celor de mai sus, solicit ca suma de (X) EUR să fie pusă la dispoziție după cum urmează:

- suma (Y) EUR sprijin sub formă de împrumut debursat direct trezoreriei Republicii Moldova, din care:
  - suma (A) de cel puțin 25 % care urmează să fie pusă la dispoziție pentru proiectele aprobate în cadrul PIN
  - suma de (Z) EUR sub formă de sprijin nerambursabil care urmează să fie pusă la dispoziție pentru proiectele aprobate în cadrul PIN. [11]

Anexez la prezenta o evaluare a fiecărei etape, dovezile necesare care demonstrează îndeplinirea satisfăcătoare a etapelor calitative și cantitative prevăzute în anexa relevantă la decizia de punere în aplicare a Comisiei,[12] precum și alte informații solicitate în conformitate cu articolul 14 din Acordul privind Mecanismul.

Declar, de asemenea, că măsurile legate de reformele a căror îndeplinire satisfăcătoare a fost declarată anterior în deciziile anterioare ale Comisiei nu au fost anulate de Republica Moldova.

(Locul și data eliberării)

Semnătura coordonatorului

(Nume, prenume, titlu sau funcție)

---

[11] Sub rezerva normelor prevăzute la articolele 16 și 17, fiecare tranșă beneficiază de contribuțiile financiare orientative prevăzute la articolul 2 alineatul (3).

[12] [referința numărului deciziei de punere în aplicare a Consiliului, data]

Anexe:

1. Sinteza auditurilor efectuate de autoritățile relevante, inclusiv deficiențele identificate și orice măsuri corective luate.

2. Fișa care trebuie utilizată pentru fiecare etapă:

Etapa în curs de revizuire	*[Vă rugăm să transmiteți o copie a Agenda de Reformă]*
Scenariul de referință	*[Vă rugăm să transmiteți o copie a Agenda de Reformă]*
Termenul-limită al etapei	[Luna/anul]
Rezultate reale	[A *se furniza o analiză detaliată a îndeplinirii etapei sau o justificare a neîndeplinirii etapei]*
Dovezi furnizate	[*Furnizați sursa specifică de verificare care certifică rezultatele]*
Controalele efectuate în cadrul verificării etapei și constatările aferente	*[Furnizați o descriere a măsurilor întreprinse pentru a verifica dacă etapa este îndeplinită în conformitate cu normele aplicabile și cu constatările aferente]*
Concluzie clară cu privire la realizarea etapei	[realizate *integral sau nerealizate/parțial realizate (relevante numai la sfârșitul perioadei de grație)*]

Orientări privind etapele cantitative parțial realizate

Pentru etapele cantitative (și anume, etapele măsurabile în mod obiectiv), o rată de îndeplinire parțială definită ca un nivel de realizare mai mic de 100 % ar justifica o debursare parțială de fonduri la sfârșitul perioadei de grație aplicabile, urmând parametrii de mai jos:

⇨ *0 % debursare pentru un nivel de realizare cuprins între 0 % și 49 %;*

⇨ *50 % debursare pentru un nivel de realizare cuprins între 50 % și 89 %;*

⇨ *100% debursare pentru o rată de realizare de 90%-100% sau mai mare.*

Cu condiția ca etapa să nu fie îndeplinită până la termenul-limită, autoritățile vor retransmite etapa pentru ca departamentele relevante ale Comisiei să o evalueze la sfârșitul perioadei de grație. Plățile parțiale vor avea loc numai după evaluarea la sfârșitul perioadei de grație. În cazul în care etapa este îndeplinită parțial, la calcularea sumei datorate se aplică parametrii de mai sus. Dacă etapa a fost îndeplinită la un nivel mai mic de 50 %, atunci fondurile vor fi

reținute în conformitate cu dispozițiile aplicabile [articolul 19 din Regulamentul (UE) 2025/535].

Pentru etapele sau subetapele calitative, realizarea parțială nu este posibilă.

Orientări privind dovezile care trebuie furnizate

Dovezile care însoțesc cererea de debursare a fondurilor ar trebui:

- *să demonstreze îndeplinirea satisfăcătoare a etapei (nu este necesar să se încarce dovezi dincolo de ceea ce este necesar);*
- *să aibă nume de fișiere scurte, dar clare și unice, care să se refere în mod clar la etapa în cauză, să fie numerotate astfel încât să permită o referință unică și să prezinte o indicație clară a conținutului său;*
- *să includă identificatorii relevanți, cum ar fi trimiterea la Jurnalul Oficial, data publicării și articolele care indică intrarea în vigoare (același format pentru trimiterea la textele juridice ar trebui utilizat în toate cazurile);*
- *să includă identificarea semnatarului (semnatarilor) (funcție, nu nume) și a autorității pe care o reprezintă, orice șir de identificare de numere și/sau caractere și numărul de protocol, dacă este indicat (pentru documente fără caracter juridic), și să poarte numărul de înregistrare (de exemplu, documente de cadastru, registrul societăților, registrul navelor etc.) dacă figurează în orice fel de registru oficial;*
- *să fie însoțite de un link către site-ul web pe care sunt publicate probele (sau, în cazul în care documentul este încărcat pe o platformă electronică, să menționeze platforma și orice număr de referință care permite accesul la aceasta);*
- *să fie prezentate într-un mod clar și organizat, care să conțină trimiteri încrucișate clare la cerința pe care probele ar trebui să o dovedească;*
- *să ofere o asigurare rezonabilă că elementele constitutive ale etapei au fost îndeplinite - în acest scop, dovezile furnizate ar trebui să fie dovezi primare și directe care să demonstreze îndeplinirea cerinței relevante; declarațiile pe proprie răspundere nu sunt acceptabile.*

Îndeplinirea satisfăcătoare a fiecărei etape ar trebui justificată prin furnizarea de dovezi și documente oficiale. Acestea ar trebui să includă cel puțin:

- *un document de sinteză care oferă o evaluare clară a modului în care etapele cantitative sau calitative (inclusiv toate elementele constitutive) au fost îndeplinite în mod satisfăcător, în conformitate cu dispozițiile prevăzute în descrierea etapei, astfel cum se prevede în Agenda de Reformă și în anexa I care o însoțește;*

- *pentru etapele care necesită intrarea în vigoare a unui act legislativ:* o copie a publicării în Jurnalul Oficial a actului legislativ respectiv;

- *pentru etapele care necesită adoptarea unei strategii/a unui plan de acțiune/a unei foi de parcurs/a oricărui alt act public care nu este considerat act juridic:* o copie a actului de adoptare oficială a strategiei și un link către site-ul web unde poate fi accesată strategia;

- *pentru etapele care necesită emiterea unui raport care nu este publicat:* o copie a raportului intern sau extern, astfel cum a fost aprobată de instanța competentă (de exemplu, ministru, șef de birou, organ de conducere etc.);

- *pentru etapele care necesită ca o anumită infrastructură/un anumit sistem/un anumit serviciu să devină operațional(ă): certificate de încheiere a execuției lucrărilor semnate de contractant și de autoritatea competentă în conformitate cu legislația națională care demonstrează că_*sistemul a fost instituit și este operațional, însoțite de dovada că acesta va fi pus în funcțiune (de exemplu, accesul Republicii Moldova la noi agenții);

- *în cazul în care măsurarea nivelului de realizare a unei etape necesită trimitere la date statistice oficiale:* menționarea clară a surselor statistice oficiale;

- *orice alt document relevant considerat relevant pentru justificarea formală din punct de vedere juridic a îndeplinirii satisfăcătoare a etapei cantitative sau calitative, în conformitate cu dispozițiile Agenda de Reformă și ale anexei la Agenda de Reformă.*

Perspective de realizare a pașilor necesari pentru următoarea debursare de fonduri

- *Această secțiune va oferi o evaluare a perspectivelor de îndeplinire a etapelor pentru următoarea debursare de fonduri, pe baza progreselor înregistrate mai sus.*

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

ANEXA B: MODEL DE DECLARAȚIE DE ASIGURARE

Subsemnatul, [prenume, nume], în calitate de coordonator

declar că, pentru punerea în aplicare a asistenței financiare acordate de Uniune Republicii Moldova în cadrul Mecanismului pentru perioada XX/YY, pe baza propriei mele aprecieri și a informațiilor de care dispun, în special a rezultatelor sistemelor naționale de control și audit descrise în Agenda de Reformă:

1. Informațiile prezentate împreună cu cererea de debursare a fondurilor sunt complete, exacte și fiabile; justificarea corespunzătoare a faptului că etapele calitative și cantitative au fost îndeplinite în mod satisfăcător și că raportul de audit care demonstrează realizarea acestor etape este în vigoare.
2. Sistemele de control existente oferă asigurările necesare că finanțarea acordată a fost utilizată în conformitate cu toate normele aplicabile, în special în ceea ce privește prevenirea, detectarea și corectarea fraudei, a corupției, a conflictelor de interese și a iregularităților.
3. Măsurile în vigoare oferă asigurarea necesară că finanțarea acordată nu a condus la o dublă finanțare din partea Mecanismului și a altor programe sau instrumente ale Uniunii, precum și a altor donatori.

Prezenta declarație de asigurare este completată de un rezumat al auditurilor naționale efectuate în legătură cu punctele 1-3 de mai sus, cu o analiză a deficiențelor aferente constatate și a acțiunilor corective întreprinse sau planificate. [În rezumatul însoțitor al auditurilor nu au fost detectate încălcări în ceea ce privește frauda, corupția sau conflictele de interese.] [În rezumatul însoțitor al auditurilor au fost detectate următoarele încălcări în ceea ce privește frauda, corupția sau conflictele de interese: (identificați *și specificați măsurile de remediere luate*)].

Confirm că iregularitățile identificate în cursul rapoartelor finale de audit sau de control pentru punerea în aplicare a Agendei de Reformă au fost corectate și recuperate în mod corespunzător de la destinatarii finali sau sunt în curs de corectare și recuperare. Dacă este necesar, deficiențele sistemului de control evidențiate în rapoartele respective au fost monitorizate în mod adecvat sau sunt în curs de urmărire, în special în ceea ce privește următoarele măsuri de remediere necesare: (dacă este cazul, indicați măsurile de remediere care sunt încă în curs de desfășurare, la data semnării declarației).

În cele din urmă, confirm că nu am cunoștință de nici o problemă de reputație nedivulgată legată de punerea în aplicare a programului.

(Locul și data eliberării)

Semnătura

(nume, prenume, titlu sau funcție)

ANEXA C: RAPORTAREA PRIVIND IREGULARITĂȚILE

Clauza 1 Definiție

În scopul raportării iregularităților, inclusiv a fraudelor, se aplică definițiile prevăzute în anexa D privind protecția intereselor financiare ale Uniunii.

Clauza 2 Raportarea iregularităților

(1) Republica Moldova raportează fără întârziere Comisiei orice iregularitate, inclusiv suspiciunile de fraudă, fraudă, corupție și alte activități ilegale, care au făcut obiectul unei constatări administrative sau judiciare primare și informează Comisia cu privire la evoluția procedurilor administrative și judiciare.

Iregularitățile pentru o sumă mai mică de 300 EUR din contribuția UE nu se raportează. Această dispoziție nu se aplică iregularităților care conduc la inițierea unor proceduri administrative sau judiciare la nivel național pentru a stabili prezența fraudei sau a altor infracțiuni.

În raportul respectiv, Republica Moldova furnizează, în toate cazurile, următoarele detalii:

a) denumirea și numărul programului/acțiunii în cauză;

b) identitatea persoanelor fizice și juridice implicate sau a oricăror alte entități participante și rolul acestora;

c) identificarea regiunii sau a zonei în care s-a desfășurat operațiunea, utilizând informațiile corespunzătoare;

d) dispoziția (dispozițiile) care a (au) fost încălcată (încălcate);

e) data și sursa primei informații care a condus la suspiciunea că a fost comisă o iregularitate;

f) natura, scopurile, comportamentele și practicile materiale utilizate pentru comiterea iregularității;

g) după caz, dacă practica dă naștere unei suspiciuni de fraudă;

h) modul în care a fost descoperită iregularitatea;

i) după caz, statele membre și/sau țările terțe implicate;

j) perioada sau momentul în care a fost comisă iregularitatea;

k) data la care a fost stabilită constatarea primară administrativă sau judiciară a iregularității;

l) cuantumul total al cheltuielilor eligibile specificate prin contribuția Uniunii, contribuția Republicii Moldova și contribuția privată;

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

m) cheltuielile afectate de iregularitatea specificată de contribuția Uniunii și de contribuția Republicii Moldova;

n) suma care ar fi fost plătită în mod necuvenit dacă iregularitatea nu ar fi fost identificată în conformitate cu contribuția Uniunii și cu contribuția Republicii Moldova;

o) natura cheltuielilor neconforme;

p) suspendarea plăților, după caz, și posibilitatea recuperării;

q) dacă este cazul, motivele abandonării procedurilor de recuperare;

r) după caz, numărul complet al cazului OLAF/EPPO.

(2) În cazul în care unele dintre informațiile menționate la alineatul (1), în special informațiile privind practicile utilizate la săvârșirea iregularității și modul în care aceasta a fost descoperită, nu sunt disponibile sau trebuie rectificate, Republica Moldova furnizează fără întârziere Comisiei informațiile lipsă sau informațiile corecte.

(3) În cazul în care dispozițiile legale naționale relevante prevăd confidențialitatea investigațiilor, comunicarea informațiilor face obiectul autorizării de către tribunalul sau instanța competentă.

Clauza 3 Informații privind sancțiunile

(1) Republica Moldova furnizează fără întârziere Comisiei, cu trimitere la orice raport anterior întocmit în conformitate cu clauza 2, detalii privind inițierea, încheierea sau abandonarea oricăror proceduri de impunere a unor sancțiuni administrative sau penale legate de iregularitățile raportate, precum și privind rezultatul acestor proceduri.

a. În ceea ce privește iregularitățile pentru care au fost impuse sancțiuni, Republica Moldova indică, de asemenea:

b. dacă sancțiunile sunt de natură administrativă sau penală;

c. dacă sancțiunile rezultă dintr-o încălcare a legislației Uniunii sau a legislației Republicii Moldova;

d. dispozițiile în care sunt stabilite sancțiunile;

e. dacă s-a stabilit existența unei fraude.

(2) La cererea scrisă a Comisiei, Republica Moldova furnizează informații suplimentare cu privire la o iregularitate specifică sau la un grup de iregularități.

Clauza 4 Raportarea electronică prin intermediul Sistemului de Management a Iregularităților (IMS)

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

Informațiile menționate la clauzele 2 și 3 se transmit în limba engleză, prin mijloace electronice, utilizând Sistemul de Management a Iregularităților (IMS) instituit de Comisie în acest scop.

Clauza 5 Utilizarea informațiilor

Comisia poate utiliza orice informație de natură generală sau operațională comunicată de Republica Moldova în temeiul prezentelor dispoziții pentru a efectua analize de risc, utilizând, de asemenea, asistență în domeniul tehnologiei informației, și poate, pe baza informațiilor obținute, să elaboreze rapoarte și să dezvolte sisteme care să servească la identificarea riscurilor într-un mod mai eficace. OLAF, CCE și EPPO pot utiliza informațiile în conformitate cu mandatele lor.

Clauza 6 Utilizarea monedei euro

Moneda utilizată pentru raportarea iregularităților este euro. [Dacă este cazul: Republica Moldova convertește în euro sumele cheltuielilor efectuate în moneda sa națională. Sumele respective se convertesc în euro utilizând cursul de schimb contabil lunar al Comisiei din luna în care au fost înregistrate cheltuielile. Cursul de schimb se publică în format electronic de către Comisie în fiecare lună.

În cazul în care sumele se referă la cheltuieli înregistrate în conturile autorităților Republicii Moldova pe o perioadă mai mare de o lună, se poate utiliza cursul de schimb din luna în care au fost înregistrate ultima dată cheltuielile. În cazul în care cheltuielile nu au fost înregistrate în conturile autorității Republicii Moldova, se utilizează cel mai recent curs de schimb contabil publicat electronic de către Comisie.]

Clauza 7 Protecția datelor cu caracter personal

(1) Republica Moldova și Comisia iau toate măsurile necesare pentru a preveni divulgarea neautorizată sau accesul neautorizat la informațiile menționate la clauzele 2 și 3.

Informațiile menționate la clauzele 2 și 3 nu pot fi trimise altor persoane decât cele din Republica Moldova sau din cadrul instituțiilor, agențiilor, oficiilor și organelor Uniunii ale căror atribuții impun accesul la acestea, cu excepția cazului în care Republica Moldova care furnizează astfel de informații și-a dat acordul în mod expres în acest sens.

(2) Orice date cu caracter personal incluse în informațiile menționate la clauzele 2 și 3 sunt prelucrate numai în scopul specificat în dispozițiile respective.

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

ANEXA D: DEFINIȚII SUPLIMENTARE ÎN SCOPUL PROTEJĂRII INTERESELOR FINANCIARE ALE UE

În scopul protejării intereselor financiare ale Uniunii, se aplică următoarele definiții:

„Eroare" înseamnă erori materiale și tehnice neintenționate comise de autoritățile Republicii Moldova sau de un beneficiar al asistenței în cadrul instrumentului.

„Iregularitate" înseamnă orice încălcare a unei dispoziții din normele și contractele aplicabile care rezultă dintr-o acțiune sau dintr-o omisiune a unui operator economic sau a autorităților Republicii Moldova, care are sau ar putea avea ca efect prejudicierea bugetului general al Uniunii prin imputarea unei cheltuieli nejustificate bugetului general.

„Operator economic" înseamnă orice persoană fizică sau juridică, inclusiv o entitate publică sau un grup de astfel de persoane, care se oferă să furnizeze produse, să execute lucrări sau să presteze servicii sau să furnizeze bunuri imobile.

„Iregularitate sistemică" înseamnă orice iregularitate care poate fi de natură recurentă, cu o probabilitate ridicată de apariție în tipuri similare de operațiuni, care rezultă dintr-o deficiență gravă în funcționarea eficace a sistemelor de gestiune și control, inclusiv din neîndeplinirea obligației de a stabili proceduri adecvate în conformitate cu normele aplicabile.

„Fraudă privind cheltuielile" înseamnă orice acțiune sau omisiune intenționată referitoare la:

- utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false, incorecte sau incomplete, care au ca efect deturnarea sau reținerea ilicită de fonduri din bugetul general al Uniunii sau din bugetele gestionate de Uniunea Europeană sau în numele acesteia;
- nedivulgarea de informații cu încălcarea unei obligații specifice cu același efect;
- utilizarea necorespunzătoare a acestor fonduri în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial.

„Suspiciune de fraudă" înseamnă o iregularitate care conduce la inițierea unor proceduri administrative sau judiciare la nivel național pentru a stabili prezența unui comportament intenționat, în special a unei fraude, astfel cum se menționează mai sus.

„Corupție activă" înseamnă acțiunea intenționată a unei persoane care promite, oferă sau oferă, în mod direct sau printr-un intermediar, un avantaj de orice fel unui funcționar public, pentru sine sau pentru o terță parte, pentru ca aceasta să acționeze sau să se abțină de la a acționa în conformitate cu îndatoririle sale sau în exercitarea funcțiilor sale într-

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR
3

un mod care prejudiciază sau este susceptibil să prejudicieze interesele financiare ale Uniunii.

„Corupție pasivă" înseamnă acțiunea intenționată a unui funcționar public care, în mod direct sau printr-un intermediar, solicită sau primește avantaje de orice fel pentru el însuși sau pentru o terță parte sau acceptă o promisiune privind un astfel de avantaj, de a acționa sau de a se abține de la a acționa în conformitate cu îndatoririle sale sau în exercitarea funcțiilor sale într-un mod care prejudiciază sau este susceptibil să prejudicieze interesele financiare ale Uniunii.

„Conflict de interese", în conformitate cu articolul 61 din Regulamentul financiar, înseamnă că exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor unei persoane implicate în execuția sprijinului financiar în cadrul Mecanismului este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect. Un conflict de interese include situații care pot fi percepute în mod obiectiv ca un conflict de interese.

„Constatare administrativă sau judiciară primară" înseamnă o primă evaluare scrisă efectuată de o autoritate competentă, administrativă sau judiciară, care concluzionează, pe baza unor fapte specifice, că a fost comisă o iregularitate. Acest lucru nu aduce atingere posibilității ca această concluzie să trebuiască ulterior să fie revizuită sau retrasă ca urmare a evoluțiilor din cursul procedurii administrative sau judiciare.

Definițiile enumerate în prezentul articol nu se interpretează ca introducând noi tipuri de infracțiuni în Codul penal al Republicii Moldova sau modificări ale acestuia.

DIRECȚIA MANAGEMENTUL DOCUMENTELOR

Prin prezenta confirm că textul alăturat este copia autentică de pe traducerea oficială a Acordului de Facilitate dintre Republica Moldova şi Uniunea Europeană privind modalităţile specifice de punere în aplicare a sprijinului acordat de Uniunea Europeană în cadrul Mecanismului de Reformă şi Creştere pentru Republica Moldova (Chişinău, 9 mai 2025), originalul fiind depozitat la Arhiva Tratatelor a Ministerului Afacerilor Externe.

Anatol CEBUC,
Şef al Direcţiei Drept Internaţional a
Ministerului Afacerilor Externe